

<i>Sorszám:</i> Ny/5.	<i>Tárgy:</i> A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2021. évi ellátásának átfogó értékelése
<i>Döntéshozatal módja:</i> Egyszerű többség	<i>Véleményező bizottság:</i> Humán és Szociális Bizottság
<i>Tárgyalás módja:</i> Nyílt ülés	<i>Előkészítette:</i> Tárnok Lászlóné jegyző dr. Szabó-Bimbó Mária igazgatási osztályvezető Kádasné Öreg Julianna igazgató, BVSZSZK

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény *(a továbbiakban: Gyvt.)* 96. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezések értelmében a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig – *a külön jogszabályban meghatározott tartalommal* – átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a Békés Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya *(a továbbiakban: gyámhatóság)* részére. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet az önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait, és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. sz. melléklete tartalmazza, amelynek megfelelően elkészítettük az előterjesztés mellékletét képező értékelést.

Az elmúlt évben is határidőben tettünk eleget e kötelezettségünknek. A felügyeleti szerv tájékoztatása szerint az értékelés megfelel a vonatkozó tartalmi követelményeknek, hiányosságot nem állapított meg, ezért a Gyvt. 96. § (6) bekezdése szerinti javaslattételt mellőzte.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az alábbi határozati javaslatot szíveskedjen elfogadni.

Előterjesztés Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2022. május 26-i ülésére

Határozati javaslat:

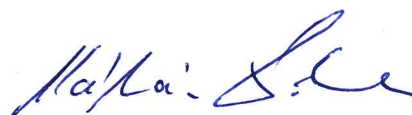
Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2021. évi ellátásáról szóló átfogó értékelést megtárgyalta és a határozat mellékletét képező tartalommal elfogadja azt.

A Képviselő-testület felkéri a Polgármestert, hogy gondoskodjon az elfogadott értékelés Békés Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya részére történő megküldéséről.

Felelős: Kálmán Tibor polgármester

Határidő: intézkedésre azonnal

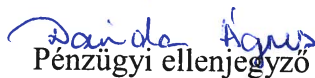
Békés, 2022. május 20.

Kálmán Tibor
polgármester

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS
BÉKÉS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI
FELADATAINAK

2021. ÉVI
ELLÁTÁSÁRÓL

2022. MÁJUS 26.

„Én építék és alkotok, igaz, még kisgyerek vagyok, de élvezem az életem, s utamon nyomokat hagyok. Fentről kacag reám a Nap, az arcomon mosoly ragyog, mert felvidít a gondolat, hogy boldog kisgyerek vagyok...”

Én építék és alkotok... /szerző: Aranyosi Ervin/

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése értelmében a települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig átfogó értékelést készít, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete szerinti tartalommal.

E jogszabályhely alapján a települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

- A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira.
- Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
- Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
- A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
- Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
- A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
- A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.).

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

Békés város Békés megye negyedik legnépesebb települése, csak a megyeszékhely Békéscsaba, Gyula valamint Orosháza rendelkezik nagyobb számú népességgel.

Békés elmúlt öt évének demográfiai mutatói az alábbiak szerint alakultak.

Év	Lakosság szám december 31-én (fő)	A lakosságból 0-18 éves korú (fő)
2017.	19.622	3.627
2018.	19.444	3.564
2019.	19.284	3.515
2020.	19.086	3.456
2021.	18.868	3.424

Békés 2021-es demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira az alábbi táblázat szerint alakultak, ahol összehasonlításképpen feltüntetésre kerültek a 2020-as adatok is.

Év	Lakosság szám december 31-én (fő)	0-18 éves korú összesen (fő)	0-18 éves korú férfi (fő)	0-18 éves korú nő (fő)	A lakosság hány %-a a 0-18 évesek aránya
2020.	19.086	3.456	1.819	1.637	11.6%
2021.	18.868	3.424	1.783	1.641	11.4%
Változás (fő)	-218	-32	-36	+4	

Az előző évi adatokhoz viszonyítva a lakosság szám összesen 218 fővel, a 0-18 évesek száma összesen 32 fővel csökkent. A 0-18 évesek körében ez a szám az előző évekhez képest (a tavalyi évben 59 fő volt a csökkenés) kifejezetten jónak mondható.

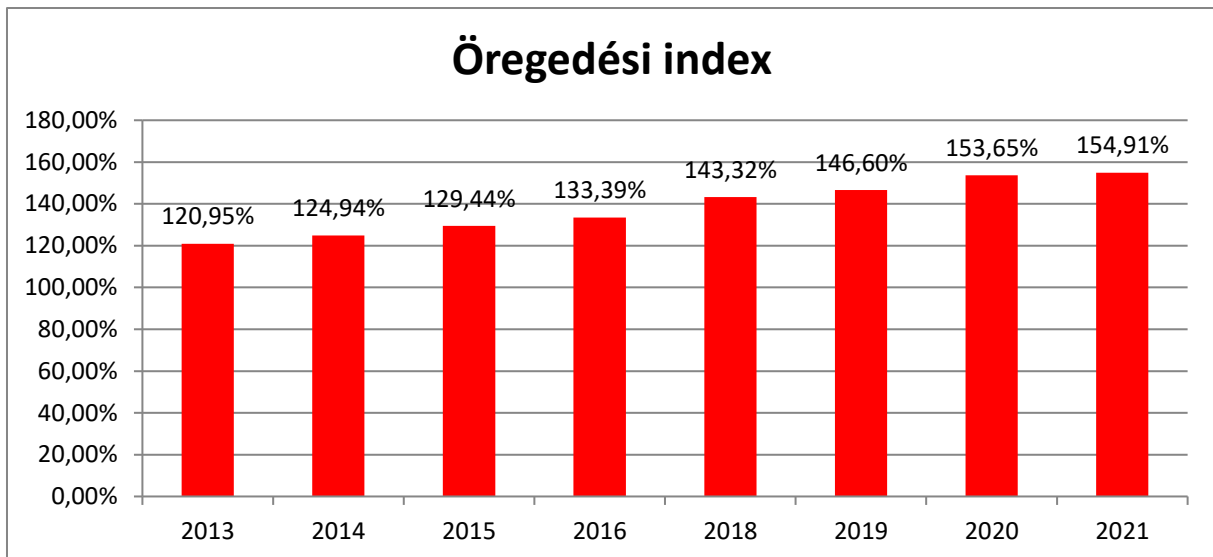
Az életkor az egyént jellemző, tőle elválaszthatatlan biológiai és társadalmi tulajdonságok összessége, amelyhez korszakonként változó tartalom kapcsolódik. A hazai gyakorlat az életkor vonatkozásában az alábbi csoportosítást alkalmazza:

- gyermekkorúak (0-14 év közöttiek)
- produktívkorúak (15-59 év közöttiek)
- időskorúak (60 év feletti)

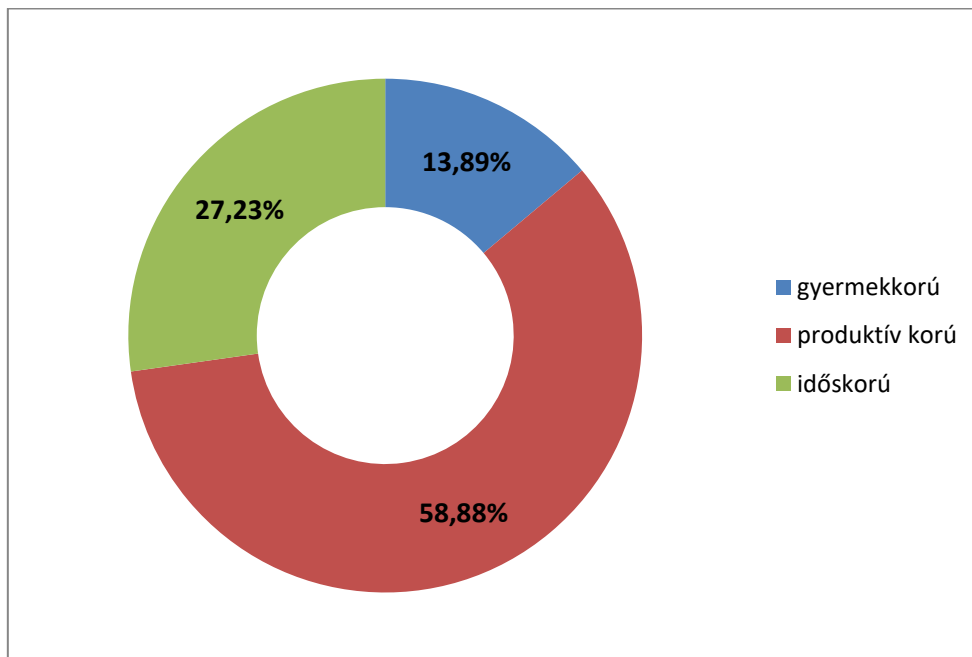
2021. év december 31-én Békésen 2.608 fő gyermekkorú, 11.047 fő produktívkorú és 5.213 fő időskorú élt.

A népességcsökkenés életkor szerinti megoszlásának aránytalanságait jelzi az öregedési index, ami azt mutatja meg, hogy 100 gyermekkorú (0-14 éves) lakosra hány öregkorú (65 év feletti) lakos jut. Itt érdemes hosszabb időszakot vizsgálni.

Nyolc év viszonylatában, a 2013-2021-es évek adatai alapján városunk öregedési indexe a következő diagrammon látható.

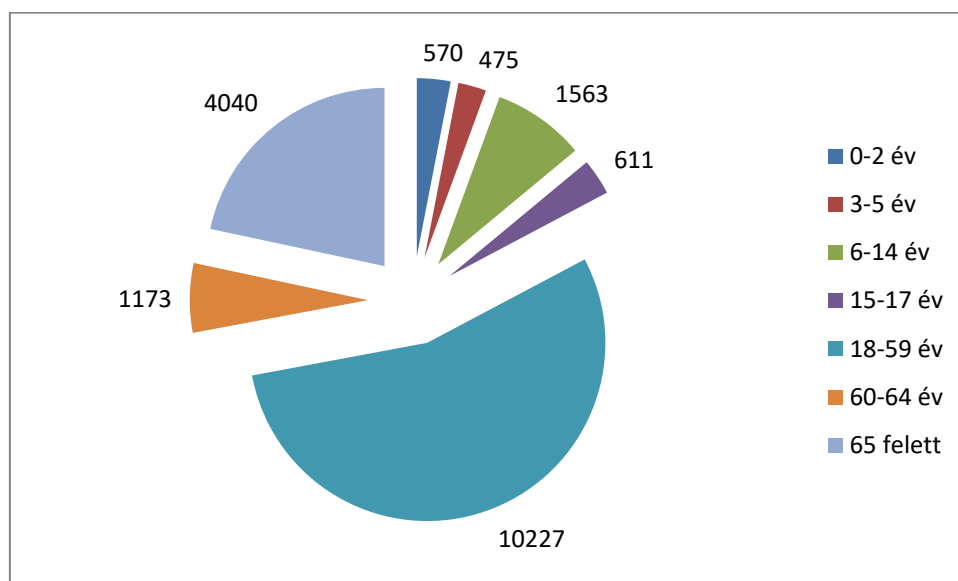
Békés népességének kor megoszlása 2021. december 31-én, %-ban kifejezve

Békés állandó népességéből a gyermekkorúak aránya 13,89%, a termékeny korúaké 58,88%, az öregkorúaké 27,23%.

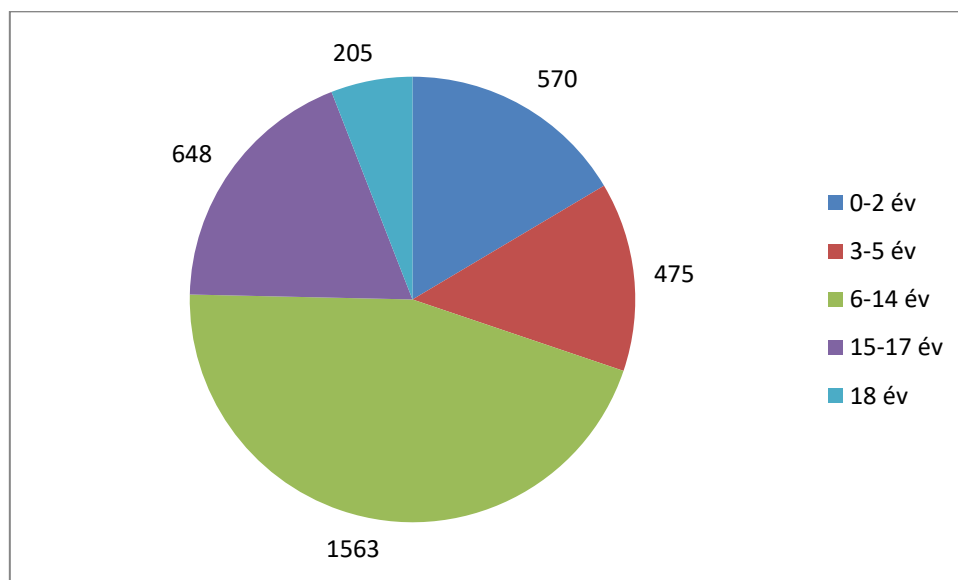
A lakosság korösszetételének korcsoportonkénti megoszlása a következő kördiagrammokról olvasható ki.

Békés város lakónépessége korcsoportonként (fő) 2021. december 31-én

A lakónépességen belül a kiskorúak korcsoportonkénti megoszlása az alábbiak szerint alakult.

Kiskorúak korcsoportonkénti megoszlása (fő) 2021. december 31-én

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása Gyvt. és az annak felhatalmazása alapján elfogadott, Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének a gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 11/2012. (III. 30.) rendeletében (a továbbiakban: *Helyi Rendelet*) foglaltak szerint történt.

2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jegyző, mint I. fokú gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 145%-át (ez az összeg 2021-ben 41.325,- Ft), ha
 - a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
 - ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
 - ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a Gyvt. 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek,
- b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át (38.475,- Ft), feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyoni értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a meghatározott értéket.

Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát (570.000,- Ft), vagy
- b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszerezését (1.995.000,- Ft)

megaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

A vagyoni helyzet vizsgálata során a lízingelt dolgon fennálló használati jogot meghatározott időre szóló vagyoni értékű jogként kell figyelembe venni. A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értékének a meghatározására az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 72. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

A Gyvt. hatályos rendelkezései értelmében az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén a nagykorúvá vált gyermek akkor jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

2021. december hó 31. napján 865 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, ebből 788 fő kiskorú, 77 fő nagykorú. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása iránt benyújtott kérelem a 2021. évben egy esetben került elutasításra.

Az év során két alkalommal született rendelkezés a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultsági időtartama meghosszabbításáról. A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 96. § (3) bekezdésének a) és b) pontjai alapján a 2020. november 4-e és e törvény hatálybalépését követő 30. nap között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatályáról előbb úgy rendelkezett, hogy az e törvény hatálybalépésének hónapját követő második hónap utolsó napjáig, vagyis 2022. február hó 28. napjáig meghosszabbodik, majd a meghosszabbodás időpontjaként a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnésének hónapját követő második hónap utolsó napját határozta meg.

A Gyvt. 20/A. § (1) és (2) bekezdései alapján a jegyző

- annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt a fenti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

- annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a Gyvt. 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

- a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, a fiatal felnőtt a fenti időpontban a gyámhatóság határozata alapján hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül.

2021. augusztus hónapban 820 fő, november hónapban 837 fő részesült pénzbeli támogatásban, az alábbi táblázat szerinti bontásban.

Pénzbeli támogatás						
Időszak	alapösszeg 6.000 Forint/fő		emelt összeg 6.500 Forint/fő		összesen	
	kiskorú	nagykorú	kiskorú	nagykorú	kiskorú	nagykorú
2021. augusztus hónap	145	8	629	38	774	46
2021. november hónap	148	11	634	44	782	55

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

E támogatás megállapítására, az arra való jogosultság hiánya miatt 2021-ben nem került sor.

2.2. Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

A Gyvt. 67/A. §-a, és a Gyer. 83/A. §-a értelmében hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a hátrányos helyzetnél meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A jegyző, mint I. fokú gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg, kérelemre - *külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra* - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását. A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető, ebben az esetben a feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

A nevelésbe vett gyermek, illetve az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt halmozottan hátrányos helyzetének fennállását a járási gyámhivatal állapítja meg, majd erről szóló jogerős határozatát megküldi a nyilvántartást vezető gyámhatóság, a jegyző részére.

Nyilvántartásunk alapján 2021. december hó 31-én 99 gyermek minősült hátrányos-, 582 gyermek minősült halmozottan hátrányos helyzetűnek.

2.3. Települési krízistámogatás

Békés Város Önkormányzata a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére.- *a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban: Szt.) szabályozott rendkívüli települési támogatás keretein belül* – települési krízistámogatást nyújt. Települési krízistámogatást gyermek hátrányos helyzete miatt - *körülbelül, mivel az adatok elkülönítve nem gyűjthetők le* – **54** esetben állapítottunk meg, amely összegek többnyire gyógykezeléshez, gyógyszer kiváltásához, szemüveg készítéséhez nyújtottak segítséget. Voltak esetek, amikor a mindennapi megélhetéshez kellett támogatást nyújtani. Ezekben az esetekben az intézkedés azonnali volt.

Összesen **1.101.000** Forint támogatás került kifizetésre ezen a jogcímen, elsősorban természetbeni ellátásként. Legtöbb alkalommal 4-5 ezer Forint közötti összeg került kifizetésre, de 10.000,- Ft-os eset is előfordult. Ez az összeg teljes egészében az önkormányzatot terhelő kiadás.

Az önkormányzati segély kifizetése a 2021. évi költségvetés terhére történt.

2.4. Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok

2.4.1. Az önkormányzat a helyben lakó, Békésen iskolában tanulók számára az iskolába járás megkönnyítése érdekében **autóbusz helyi járat igénybevételehez, a bérlet megvásárlásához**, a diákberlet árának 100%-át támogatásként biztosítja a tanév időtartamára. A 2021. évben havonta - *átlagban* - **170 tanuló** részére került megvásárlásra a bérlet, az önkormányzat erre a célra saját erőből, a 2021. évi költségvetés terhére **1.363.900 Forintot** biztosított.

2.4.2. **Életkezdési támogatás** nyújtható a gyermek születésekor, amennyiben a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek születését megelőzően legalább 12 hónapja Békés városban lakóhellyel rendelkezik, és más önkormányzattól ezen a jogcímen támogatásban nem részesült. A támogatást a gyermek törvényes képviselője igényelheti, a gyermek születését követő 1 éven belül. A támogatás mértéke a 2021-es évben gyermekenként 30.000,- Forint volt. 15 gyermek vonatkozásában állapítottunk meg életkezdési támogatást, 450.000,- Forint került kifizetésre az önkormányzat saját költségvetése terhére.

2.4.3. Békés Város Önkormányzata a **Bursa Hungarica** Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz indulásakor csatlakozott, amit - *mint minden évben* - 2021-ben is megerősített. 2021-ben **44 fő** részesült a támogatásban, **2.200.000,- Forint** az önkormányzat költségvetéséből került finanszírozásra.

2.4.4. A családok anyagi terhének csökkentése érdekében a 2021. évben az önkormányzat a Helyi Rendelet 5. §-a értelmében **nevelési- és tanévkezdési támogatást** nyújtott minden Békés városában lakó bölcsődés, óvodás, általános iskolás és középiskolás gyermek részére. A bölcsődés és óvodás gyermekek vonatkozásában 5.000 Ft/fő, az általános iskolás gyermekek esetében 10.000 Ft/fő, a középiskolás tanulóknak 12.000 Ft/fő összeg került kifizetésre. A nevelési- és tanévkezdési támogatásban összesen 2585 gyermek részesült, a támogatásra felhasznált összeg 24.195.000 Forint volt.

2.4.5. Békés Város Önkormányzata 2020. augusztus 1-től a 3. életévét már betöltött, de 11. életévét még be nem töltött – legalább egy – kiskorú gyermeket nevelő családok részére, szociális támogatásként „Nebuló bérlet”-et biztosít, amely a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő uszodája, a Dánfoki Üdülő, a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár, valamint a Békés Városi Jantyik Mátyás Múzeum szolgáltatásainak igénybevételeire jogosít. 2021-ben a bérlet igénylésére 9 esetben került sor.

2.4.6. Békés Város Önkormányzata 2021. július hó 1-től új ellátásként **babaköszöntő csomag**, illetve **sportszervezeti tagdíj támogatás** szabályozásáról döntött. Az ellátásokban közös illetékességi szabály, hogy a törvényes képviselők - *tagdíjtámogatás esetén a gyermekre is kiterjedően* - lakóhelye legalább egy éve Békés városban legyen.

A babaköszöntő csomag nincs jövedelemhatárhoz kötve, 36. hetes életkort betöltött méhmagzati kortól a gyermek 4. hónapos életkorának betöltéséig vehető igénybe. A csomag tartalma 1 db Békés város címerével ellátott 62-es méretű body, 1 db újszülött ágynemű, 1 db kifogó, 4 db textilpelenka és 2 db előke.

Az ellátás nagyon népszerű, 2021-ben 100 újszülött szülei részére adhattunk át babaköszöntő csomagot.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény 1. § (4) bekezdése szerinti, legalább egy éve tag amatőr sportoló gyermek sportszervezetnél fizetendő egy éves tagdíjának 50 %-át (de maximum havi 3.000 Forintot) az önkormányzat átvállalja, és azt a sportszervezet részére utalja, ha a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át, gyermekét egyedül nevelő szülő esetén a 400 %-át.

A tagdíj összegeként a sportegyesület által alapszabályban rögzített összeg képezi a számítás alapját. A támogatás iránti kérelem minden évben egy időszakban, január hónapban terjeszthető elő. Átmeneti szabályozás alkalmazásával a kérelmet 2021-ben július és augusztus hónapban lehetett benyújtani. Az év során 12 fő részére tudtunk ily módon támogatást biztosítani.

2.4.7. Békés városban 2011. január hó 8. napján vette kezdetét a „**Hét krajcár**” **program**, amely során - *a nyári szünet kivételével*- természetbeni ellátásként minden szombaton **150 gyermek** jut meleg ételhez. A program anyagi oldalát szponzorok (cégek, vállalkozók, magánszemélyek, civil szerveződések) biztosítják. Az étel elkészítését a Polgármesteri Hivatal konyhája, a városban található valamennyi nagyobb konyha és étterem vállalták, hogy - *önkéntes munka keretében, kigazdálkodva a szakácsok munkabérét és a főzés energiaköltségét* - a program során ellátják a főzés és az ebéd osztásának feladatát.

A program célközönsége a városban működő oktatási intézményektől kapott javaslatok alapján állt össze, illetve a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ segítségével kértük azon rászorulókat személyéről, ahol nem Békésen állnak tanulói jogviszonyban a gyermekek, tehát a helyi intézményektől javaslat rájuk nem érkezhettek.

A „Hét Krajcár” hétvégi gyermekétkeztetési programban minden hétvégén átlagosan 150 gyermek jut meleg ételhez, ami egyfogásos „klasszikus” főétel. 2021. december hónapban – az előző évekhez hasonlóan - egy nagyobb ételosztásra is sor került, ahol körülbelül 300 gyermek kapott meleg ételt és mákos kalácsot.

A szervezésben résztvevők kontrollálják az átvételt, és azt, hogy valós igények mentén haladjon a program. Egy család több időszakban is sorra kerülhetett az év során.

2021-ben 31 hétvégén összesen **2.789 adag étel** került kiosztásra. A programot több mint 100 magánszemély és vállalkozó, illetve 20 helyi szervezet segítette munkájával és adományával.

A „Hét krajcár” programot a 2022-es évben is folytatjuk.

2.5. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A Gyvt. 94. § (1)-(2) bekezdései alapján a települési önkormányzat feladata a gyermekvédelem helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, az önkormányzat területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A települési önkormányzat a Gyvt-ben foglaltak szerint biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

Békés Város Önkormányzata a Gyvt. 39-40. §-aiban rögzített család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait 2021-ben is a Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás fenntartásában működő Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ által biztosította.

2.5.1. Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása

A gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is –, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A Gyvt. 42. § (1) bekezdése alapján a bölcsődei ellátás keretében – ha a törvény kivételt nem tesz – a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani. E jogszabály 94. § (3) bekezdés a) pontja értelmében az a települési önkormányzat, amelynek területén tízezernél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 6. pontja alapján a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat különösen az óvodai ellátás.

2021-ben a gyermekek napközbeni ellátását Békés Város Önkormányzata

- bölcsődében 144 férőhellyel,
- óvodában
 - o 2021. augusztus 31-ig 475 férőhellyel,
 - o 2021. szeptember 1-től 435 férőhellyel biztosította.

Az óvodai férőhelyszám-csökkenést az eredményezte, hogy a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Hunyadi téri Tagóvodáját 2021. szeptember hó 1-től fenntartóként átvette a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymissziója.

Intézményi létszámadatok (átlag)				
Intézmény	2021.03.31.	2021.06.30.	2021.09.30.	2021.12.31.
Bölcsőde	129 fő, előjegyzett: 12 fő	142 fő, előjegyzett: 6 fő	96 fő, előjegyzett: 42 fő	120 fő, ebből sajátos nevelési igényű gyermek: 4 fő, előjegyzett: 20 fő
Óvoda	394 fő, ebből sajátos nevelési igényű gyermek: 26 fő	400 fő, ebből sajátos nevelési igényű gyermek: 26 fő	374 fő, ebből sajátos nevelési igényű gyermek: 17 fő	375 fő, ebből sajátos nevelési igényű gyermek: 25 fő

2.5.2. Intézményi- és szünidei gyermekétkeztetés biztosítása

A Gyvt. 21. § (1) bekezdése értelmében természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére. Az étkeztetés intézményi- és szünidei gyermekétkeztetésből áll.

2.5.2.1. Intézményi gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/A. § (3) bekezdés a), aa) és ab) pontjai alapján a gyermekétkeztetést a települési önkormányzat biztosítja az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és óvodában, a közigazgatási területén a tankerületi központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben.

Előzőekből következően Békés Város Önkormányzata látja el az intézményi gyermekétkeztetés feladatát a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde, a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola, illetve a Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium óvodai neveltjei, tanulói tekintetében.

A bölcsődékben, az alacsony életkorú gyermekekre vonatkozó ajánlásoknak megfelelően, helyben történik az ebéd elkészítése.

Békés Város Önkormányzata a gyermekétkeztetés önkormányzati feladatait nem saját fenntartású intézmény, hanem vásárolt élelmezés útján biztosítja, a közbeszerzési eljárás eredményeként létrejött szerződés értelmében a Junior Vendéglátó Zrt. útján. A gyermekétkeztetés adminisztratív feladatait (megrendelés, lemondás, térítési díjak beszedése) a Békési Polgármesteri Hivatal Gazdasági Osztálya látja el.

A József Attila u. 12. szám alatt lévő tálalókonyhán a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola tanulóinak étkeztetése, illetve a kapacitás kimerítéséig vendégétkeztetés történt.

A Jantyik utca 21-25. szám alatt lévő főzőkonyháról a Reményhír Intézmény tanulói, valamint a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde óvodai neveltjeinek étkeztetése történt. A Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium neveltjei,

tanulói részére az ott működtetett tálalókonyhán a szolgáltatást igénybevevő gyermekek óvodás kortól középiskolás korig megtalálhatóak az intézményben. A korcsoport szerinti megoszláson belül vannak kollégisták (napi ötszöri étkezést igénybevevők), napközisek (napi háromszori étkezést igénybevevők), valamint menzás tanulók.

A lenti táblázatban a 2019 – 2021. évi normatíva elszámolásban szereplő adatok kerültek beírásra. Ezekben az intézményekben egy naptári évre két nevelési/gondozási év esik, ezért a létszám adatok folyamatosan változnak. Például a bölcsődékben májusban maximális a létszám, de szeptemberben lényegesen lecsökken, majd folyamatosan növekszik a következő év augusztusáig. Az óvodákban kisebb a mozgás, de ott is minden hónapban más a létszám.

Az intézményi étkezésben résztvevők számának alakulása a 2021. évben	Étkezést igénybe vevők száma (fő)											
	100 % térítési díjat fizetők			50 % térítési díjat fizetők			Ingyenesen étkezők			Étkezők összesen		
Év	2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde	35	31	35	-	-	-	391	302	340	437	333	375
Bölcsőde	12	10	13	-	-	-	71	61	70	89	71	83
Óvoda	23	21	22	-	-	-	320	241	270	348	262	292
Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola	204	146	166	107	80	84	119	83	98	430	309	348
- napközi	147	96	106	80	55	63	110	70	87	337	221	256
- menzás	57	50	60	27	25	1	9	13	11	93	88	92
Dr. Ilyés Sándor Speciális Intézmény	0	0	34	36	50	65	68	61	71	104	111	170
Óvoda	0	0	0	0	0	0	16	15	16	16	15	16
- 3 x étkezés	0	0	0	0	0	0	15	14	16	15	14	16
- menza	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0
Általános iskola	0	0	34	16	17	26	44	29	34	60	46	94
- 3 x étkezés	0	0	33	14	15	24	40	27	33	54	42	90
- menza	0	0	1	2	2	2	4	2	1	6	4	4
Szakiskola, ebből	0	0	0	20	15	20	8	6	7	28	21	27
- 3 x étkezés	0	0	0	13	9	13	6	5	6	19	14	19
- menza	0	0	0	7	6	7	2	1	1	9	7	8
Kollégium, 5 x étkezés	0	0	0	0	18	19	0	11	14	0	29	33
	239	177	235	143	130	149	578	446	509	971	753	893

2.5.2.2. Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdés a) pontja alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja. A szünidei gyermekétkeztetést

- a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- az előző pont alá nem tartozó gyermekek számára
 - a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
 - az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A szünidei gyermekétkeztetés lehetőségéről minden szünidő előtt levélben tájékoztatjuk a hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek törvényes képviselőjét. A levélhez formanyomtatvány is csatolásra kerül, melyet a szülőnek kitöltve kell eljuttatnia a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központhoz. A leadott igényeknek megfelelően kerül megrendelésre az étkezés, amit a Jantyik utca 21-25. szám alatt található ebédlőben vehettek igénybe a jogosultak.

2021-ben az alábbiak szerint alakult a szünidei gyermekétkeztetést igénylők száma, napi átlagban:

Szünidei gyermekétkeztetés, 2021.			
Szünidő megnevezése	Időtartam	Fő	Adagszám
tavaszi szünet	2 nap	37 fő/nap	74 adag
nyári szünet	43 nap	121 fő/nap	5.203 adag
őszi szünet	5 nap	79 fő/nap	395 adag
téli szünet	7 nap	66 fő/nap	462 adag

2.5.3. Gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása

A Gyvt. 45. § (2) bekezdése alapján a gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy bejegyzésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül.

Békés Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását az Orosházi Családok Átmeneti Otthonát működtető Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel kötött ellátási szerződés alapján biztosítja, abban az esetben, ha a szülő a fenti okokból a gyermeke nevelését a családban nem tudja biztosítani.

2021-ben nem merült fel igény átmeneti gondozás biztosítására.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A járásszékhely település lakosságától függetlenül köteles család- és gyermekjóléti központot működtetni. A járásszékhely településen működő gyermekjóléti központ ellátási területe a járás lakosságára terjed ki. Békés város jelenleg hét településen látja el a Család- és Gyermekjóléti Központ feladatait: Békés, Mezőberény, Köröstarcsa, Murony, Kamut, Bélmegyer és Tarhos tekintetében. Jelen beszámoló e tekintetben ad tájékoztatás a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról. Első részben részletezve a Központ, majd azon belül a szolgálat személyi, tárgyi, valamint szakmai sajátosságait, majd a második felében a jelzőrendszeri tanácsadó beszámolóját, valamint az intézkedési tervet rögzíti.

1. Család- és Gyermekjóléti Központ:

Személyi feltételek:

- 5 fő esetmenedzser
- 5 fő óvodai és iskolai szociális segítő
- 1 fő szociális diagnózist készítő esetmenedzser
- heti 15 órában pszichológus
- havi 2 órában jogász

A személyes gondoskodást végző személyek, a működési feltételekhez előírt képesítési előírással rendelkeznek.

A járás összes településén jól megközelíthető helyen található az intézmények, ahol az esetmenedzserek, a szociális segítők a munkájukat végzik.

Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek mind a hét településen megfelelőek. 2021. évben a Központ épülete mögött elhelyezkedő, már balesetveszélyessé vált hátsó terasz térkövezésére került sor. A beruházás után a bejáratot és teraszt örömmel vették birtokba a kollégák.

Az irodák felszerelése (zárható szekrény, íróasztal, székek, polcok, bizalmas beszélgetésre alkalmas helység) megfelel a személyes segítő szakma követelményeinek.

Az alapvető műszaki eszközök biztosítottak (laptop, fénymásoló, nyomtató, mobiltelefon, internet) és a családlátogatásokhoz kerékpárral rendelkeznek az esetmenedzserek. A járási települések között, valamint Békés város távoli pontjaira és a külterületre a Központ személygépkocsijának igénybe vételére van lehetőség. ***A Gyermekünk Védelmében elnevezésű Informatikai rendszer (GYVR) 2021. július 1-én történt bevezetése miatt 4 db laptop vásárlása történt meg, mert a program működtetése korszerűbb gépek meglétét igényli. Az iratanyagok elektronikus rögzítése miatt pedig egy db szkennelésre is alkalmas fénymásoló került beszerzésre.***

Rendelkezünk a szabadidős tevékenységek, szakmai programok lebonyolításához szükséges eszközökkel (laptop, videokamera, dvd lejátszó, projektor).

A gyermekjóléti központ 2016. január 1-jétől ellátja a gyermekjóléti szolgálatnak az általános szolgáltatási feladatait, továbbá (Gyvt 40/A § (2))

a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet.

b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a veszélyeztettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnisméltés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében családgondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, családgondozást végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít;

c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára,

d) elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint.

A Központ esetenedzserei és a településeken működő Szolgálatok családsegítői között szoros együttműködés zajlik, illetve a jelzőrendszerrel is együttműködnek és segítik egymás tevékenységét.

A Járási szolgálatok családsegítőivel havonta megbeszélést tartunk az aktuális teendőkről, változásokról, esetekről, ezzel is erősítjük az együttes munka hatékonyságát.

2021-ben folyamatosan nyitva tartott intézményünk. Covid-19 vírus által a Központ dolgozói közül csak szórványosan fertőződtek meg, így a munkavégzés akadálytalanul működött. Folyamatosan betartottuk az útmutatókban meghatározott fertőtlenítési, maszkviselési, testhőmérséklet-mérési protokollokat.

Az esetenedzserek **222 gyermek** ügyében (2020: 238 gyermek), gondozásában tevékenykedtek, ebből 10 (2020: 3 fő) gyermek esetében nem vált szükségessé hatósági intézkedés. A 2021. évben **212 gyermek** (2020: 235 gyermek) ügyében volt folyamatos a kapcsolattartás.

2021. évben hatósági intézkedés nyomán gondozott kiskorúak száma (0-17 év) településenként:

	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás, szakellátásból kikerült	Összesen
Békés	47	2	46	5	100
Mezőberény	47	0	39	0	86
Köröstarcsa	16	0	3	0	19
Murony	0	0	0	0	0
Kamut	1	0	4	0	5
Bélmegyer	1	0	0	0	1
Tarhos	1	0	0	0	1
Összesen	113	2	92	5	212

A *védelembe vett* gyermekek száma **113** (2020: 105). Békésen 47 fő, amely jelentős növekedés 2020-hez képest (33 fő). A megnövekedett létszám azt tükrözi, hogy sok esetben a gyermek gondozása, a magatartási szabályok betartatása nem vezetett eredményre az alapellátás során, ezért hatósági intézkedést került foganatosításra. Természetesen az egyre komplexebb problémahalmazzal jelentkező családok tekintetében még hatékonyabb esetmenedzseri munkára van szükség, amihez fontos a családdal, valamint a jelzőrendszerrel és a családsegítővel való együttműködés. *A szülők következetlen nevelési módszerei, megengedő szülői hozzáállás generálta gyermeki tünetek kezelése, a kortárs csoportok hatásai, a média és az internet által kinyitott világ komoly szakmai kihívás elé állítja a kollégákat. Sajnos a nem megfelelő telefonhasználat miatt egyre több probléma adódik. A gyermekek, fiatalok nem mérik fel a veszélyeket, nem érzik cselekedeteik súlyosságát (szexuális tartalmú videofelvétel készítése, közzététele; tanórai kép- vagy videofelvétel készítése, közzététele, stb.). A szülők nem kontrollálják gyermekeik telefonhasználatát, többször értetlenül állnak a megtörtént események bekövetkeztékor.* A fentiek alapján szükségsszerűvé válik a hatósági eljárás során előírt magatartás szabályokkal fékezni a deviáns viselkedések elterjedését.

Ideiglenes hatályú elhelyezésre 2021-ben 2 gyermek esetében került sor, járási szinten. Sajnos nem sikerült a szülőknek olyan mértékben rendezniük helyzetüket, hogy a gyermekek a családban nevelkedjenek, így kiemelésükre került sor. A családgondozás során láthatóvá vált, hogy a hazagondozhatóvá válás nem fog teljesülni, ezért mind a 2 gyermek esetében nevelésbe vétel javaslatára került sor. A tavalyi évben történő családból való kiemelés okai között a szülők életvitele, elhanyagolása, életvezetési problémák, szociális és családi krízis szerepelt.

A *nevelésbe vett* gyermekek száma a járásban **92** (2020: 108 gyermek). Nevelésbe vételre akkor kerül sor, ha a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti és a veszélyeztetettség az alapellátás keretében nyújtott szolgáltatásokkal, valamint védelembe vétellel nem sikerült megoldani. Napjainkban nincs meg az a támogató természetes bázis a családok mögött, mely a prevenciós szakemberek által biztosított szolgáltatások mellett képessé teszi őket a gyermekeik gondozására. Békésen jelenleg **46** gyermek (2020: 56) *van nevelésbe véve*. A 2020-as évhez képest jelentős változás történt, ami több dologból adódik össze. A szülők a védelembe vétel során sem tudtak megfelelő életkörülményeket teremteni gyermekeiknek, nem működtek együtt a szociális szakemberekkel, illetve olyan családok költöztek a járás településeire, akiknek gyermekei már korábban kiemelésre kerültek. Az ideiglenes hatályú elhelyezésből sikertelen hazagondozás miatt több gyermek esetében is nevelésbe vételre került sor. A nevelésbe vett gyerekek családjait a lakás és életkörülményeik megváltoztatásában segítjük, hogy gyermekeiket önállóan tudják nevelni, gondozni. Fontosnak tartjuk, hogy a személyes segítő kapcsolat során a családok maguk érezzék a változás szükségességét, az együttműködés az ő érdekeit szolgálja. Bizalmon alapuló segítő kapcsolatot igyekszünk kialakítani és remélhetőleg a gondozási folyamat során problémamegoldó

képességük erősödik, alkalmassá válnak problémáik kezelésében. 2021-ben **sajnos egy gyermeket sem** tudtunk a saját **családjába visszahelyezni**, ami nagyon kivételes esetben fordul elő egyébként is. Az esetmenedzserek és családsegítők feladata a gyermek – szülő kapcsolattartásának fenntartására motiválás, megakadályozva ezzel az érzelmi elszakadást. A legtöbb szülő életkörülményeiken változtatni nem tud, nehezen motiválhatóak. A gyermekek családba történő visszagondozása elenyésző. Legtöbb esetben ugyanis nem tudják megteremteni azokat a feltételeket, még segítséggel sem, amelyek eredményeként a gyermekeket családjába visszahelyezhetik. Még a gyermek látogatása is olyan nehézséget jelent sokuk számára, amelyet anyagi lehetőségeik, illetve hozzáállásuk nem tesz lehetővé. Azok a szülők, akik megfelelően motiválhatóak, folyamatosan kapcsolatot tartanak az esetmenedzserekkel és családsegítőkkal, és a gondozási-nevelési terv szerint folyamatosan egyeztetik a visszakérés feltételeit, segítséget nyújtanak a feltételek teljesítésében a hazagondozás eredményesen lefolytatható. Különösen ott eredménytelen a visszagondozás- és ez többségében a súlyos elhanyagolásban érintett gyermekek esetében igaz-, ahol a szülői házi körülményeihez képest lényegesen jobb körülmények közé kerül a gyermek, és bekerülést követően jól érzi magát. Több esetben rendkívül nehéz tartani a kapcsolatot a szülőkkel, mivel változtatják lakhelyüket, és ezt nem jelzik az esetmenedzsereknek, családsegítőnek.

A családból való kiemelés okai között az életvezetési, gyermeknevelési problémák vagy más szociális és családi krízis szerepel. A családban a veszélyeztető okok megszüntetése érdekében végzett gondozási tevékenység elengedhetetlen.

Utógondozásra, a nevelésbe vétel megszüntetése után, 5 gyermek esetében került sor, míg 2020-ban 12 gyermek estében történt utógondozás.

2016. évtől kezdve fokozottabb figyelem jut a hatósági intézkedéssel érintett gyermekekre. Ez lehetővé teszi, hogy több szakember (esetmenedzser, családsegítő) egyszerre segítse a családokat problémáik megoldásában. Az esetmenedzserek meghatározott napokon és időben vannak jelen a járás településein. Természetesen azonnali intézkedés vagy krízishelyzet esetén kapcsolatba lépnek a családdal, gyermekkel.

A készenléti szolgálat működtetésével napi 24 órában telefonon elérhető a segítő szakember a krízisben lévők számára. 2016. óta nem érkezett azonnali intézkedést igénylő hívás, míg a 2020-ban kialakult járványhelyzet alatt 6 alkalommal hívták fel a készenléti telefonon ügyeletes szakembereinket. 2021-ben 3 hívás esetében intézkedtek a szakemberek. Minden alkalommal gyors megoldás született a felmerült problémával kapcsolatban.

Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek száma:

	Tevékenységek száma
Szociális segítő tevékenység	813
Esetkonferencián részvétel	13
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	0
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel nevelésbe vétel	1
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel védelembe vétel	0
Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	0
Családlátogatás	509
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	25

Környezettanulmány készítése önállóan	30
Egyéb	180
Összesen	1571

2018. január 1-től kötelező a járási Központoknak **szociális diagnózist** készíteni, melynek megvalósításában egy fő szociális diagnózis felvételi szakértő vesz részt.

A diagnózis elkészítésére való felkérést minden járási szolgáltatnak továbbítania kellett azon kliensek esetén, akik

1. a család-és gyermekjóléti szolgáltatnál megkötött megállapodás alapján nyújtott esetkezelés során a szolgálat szolgáltatásain kívül egyéb szociális szolgáltatás vagy gyermekjóléti alapellátás – ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását – igénybevétele látszik szükségesnek az egyén és családja támogatására,
2. az egyén közvetlenül a család-és gyermekjóléti központnál kér segítséget problémái megoldásában – ide nem értve a központ speciális szolgáltatását igénylőket,
3. a család- és gyermekjóléti szolgálat vagy központ munkatársa egy igénylője vonatkozásában annak elkészítését kéri.
4. a Szt. 64.§ (2) bekezdése szerinti jelzőrendszer tagja kezdeményezi a diagnózis elkészítését.

2021-ben 26 (2020: 29) diagnózis felvételére került sor, mely 42 főt érintett.

Speciális szolgáltatások

- **Pszichológiai tanácsadásra** összesen **533** alkalommal (2020: 440 alkalom) került sor. Békésen **420** alkalommal **89 fő** (2020: 76 fő), míg Mezőberényben **113** alkalommal **20 fő** (2020: 15 fő) vette igénybe.

A szolgáltatást igénybe vevők köre: a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ kliensei, Család- és Gyermekjóléti Szolgálatok kliensei, az Átmeneti Szállók lakói, általános- és középiskolás tanulók, a város lakói.

Problémák: viselkedési zavarok, tanulási problémák, krízishelyzet, kezdődő neurózisok életvezetési problémák személyiségzavarok.

A segítség módjai: konzultáció, pszichológiai tanácsadás krízis tanácsadás, személyiségteszt kitöltése, igény szerint csoportos foglalkozások

- **Jogi segítségnyújtást** igényelt **19 fő** (2020: 20 fő) **Békésről és 21 fő** (2020: 14 fő) **a járás településeiről, összesen 40 alkalommal** (2020: 35 alkalommal).
- **Kapcsolattartási ügyelet:** Központunk 2016. január 1. óta rendelkezik formálisan kapcsolattartási ügyelettel, ezért a jelentkező igényekre azonnal és rugalmasan reagál. Azon szülők, nagyszülők, akik Bíróság, illetve Gyámhatóság által kiállított gyermek elhelyezési dokumentummal rendelkeznek, a kapcsolattartás rendezetlensége esetén kérhetik a kapcsolattartás leszabályozását Intézményünkbe, mint helyhez kötött felügyelt kapcsolattartás. A kapcsolattartás leginkább szervezetünk nyitvatartási idejében, vagy azon túl esedékes. (hétköznap esténként, péntek délután). A gyermekvédelmi szakemberek rugalmasan lehetőséget adnak a szülő-gyermek biztonságos, nyugodt körülmények közötti találkozásra. 2021-ben is főként szakellátásban elhelyezett gyermek és szülei közötti felügyelt kapcsolattartásra került sor. Továbbra is jellemző, hogy a nevelőszülők nem szívesen adnak teret saját ingatlanukban a náluk elhelyezett gyermek és szülei kapcsolattartásának. Ilyenkor a Gyámhivatal Központunkat jelöli ki a találkozás helyszínéül és szakembereink segítségét is igénybe veszik. Néhány esetben csak a helyiséget biztosítjuk, szakember jelenlétére nincs szükség. 2021-ben **92 alkalommal 45 gyermek és szülei** vették igénybe a kapcsolattartási ügyeletet (Békés városban 2020: 104 alkalom 41 fő).

- 2018. szeptember 1-től a Család- és Gyermekjóléti Központoknak kötelező feladatként kell ellátniuk az **óvodai, iskolai szociális segítő tevékenységet** (1000 gyermekenként 1 fő segítő alkalmazásával) a járás mind a hét településén, az összes köznevelési intézményben (állami és egyházi fenntartású óvodáknál, általános iskoláknál, középiskoláknál, kollégiumoknál egyaránt). A Békési járás **16** köznevelési intézményében **41** telephelyen látta el feladatait **5 fő** segítő, **4957 gyermek** tekintetében.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Ennek keretében segíti

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,
- a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- a jelzőrendszer működését.

Ha a köznevelési intézmény foglalkoztat gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás ellátásáról a család- és gyermekjóléti központ együttműködési megállapodást köt a köznevelési intézménnyel. Az együttműködési megállapodás tartalmazza

- az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást nyújtó személy megnevezését, valamint a szolgáltatás célját, tartalmát, helyszínét és annak megjelölését, hogy az óvodai és iskolai szociális segítő mely időpontban látja el tevékenységét az intézményben, és
- a köznevelési intézmény nyilatkozatát arról, hogy biztosítja
 - az óvodai és iskolai szociális segítő bejutását az intézménybe és
 - a szolgáltatás nyújtásához szükséges külön helyiséget és az infrastruktúrához való hozzáférést.

Tevékenység (egyéni esetkezelés)	
Tanácsadás	106
Konzultáció	627
Információnyújtás	205
Hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtás	30
Családlátogatás	21
Krízisintervenció	9
Konfliktuskezelés (közvetítés)	66

Delegálás	26
Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása	44
ebből jelzés küldése a szolgálat, központ felé	19
Esetmegbeszélés, esetkonferencia	22
Összesen:	1179

tevékenység	összes tevékenység	ebből elért óvodás gyermekek száma	ebből elért általános iskolás gyermekek száma	ebből elért középiskolás gyermekek száma	elért szülők száma	elért szakemberek száma
egyéni szociális munka	1179	68	203	122	266	473
csoportos szociális munka	477	856	234	490	75	244
közösségi szociális munka	71	347	722	428	1037	313

2. Család- és Gyermekjóléti Szolgálat:

Személyi feltételek:

- 5 fő családsegítő
- 2 fő osztott munkaidős családsegítő

A személyes gondoskodást végző személyek, a működési feltételekhez előírt képesítési előírással rendelkeznek.

Intézményünk a település központjában, jól megközelíthető helyen található, egy épületben a Család- és Gyermekjóléti Központtal.

Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek megfelelőek.

- Minden családgondozó külön számítógéppel rendelkezik, valamint biztosított a telefon, fax, fénymásoló, szkennelés használat, internet-hozzáférés, mobiltelefon. Az irodai helyiségek jól kihasználtak, minden családsegítőnek van íróasztala, számítógépe, pendrive-ja, zárható iratszekrénye. Bizalmas beszélgetésre kialakított helyiség biztosított az intézményben.
- A családlátogatásokhoz kerékpárral rendelkeznek a családsegítők. A város távoli pontjaira és a külterületre a Központ személygépkocsijának igénybe vételére van lehetőség.
- Rendelkezünk a szabadidős tevékenységek, szakmai programok lebonyolításához szükséges eszközökkel (laptop, videokamera, dvd lejátszó, projektor).

A szolgálat ellátja a Gyvt. 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

A **gyermekjóléti szolgáltatás** olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja

a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A **családsegítés** a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. Ő jeleznek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

A jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés céljáról, tartalmáról.

A család- és gyermekjóléti szolgálat az ellátási területén – felkérésre – közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában.

Családsegítés keretében, térítésmentesen szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el a működési területén élők számára. A családban megjelenő problémákat egységben szemlélve nyújt segítséget. A szolgáltatás igénybevételének bemeneti korlátja nincs, életkorhoz, jövedelemhez, szakértői véleményhez nem kötött az igénybevétel. Önkéntesen igénybe vehető szolgáltatás.

A szolgálat szabadidős és prevenciós tevékenysége:

A prevenciós tevékenységeinket többféle céllal is szükségesnek tartjuk működtetni. Elsőként közvetlen segítséget kívánunk adni a különféle problémával küzdő gyermekeknek, gyermekes családoknak, valamint szeretnénk tartalmas szabadidős tevékenységekbe bevonni a gyermekeket, családokat. Emellett pedig igyekszünk elő segíteni a szocializációjukat, konfliktusmegoldó képességük fejlődését, társadalmi beilleszkedésüket és nem utolsósorban a családgondozói munka sikerességéhez is hozzájárul a család működésének jobb megismerésével.

A programjaink célja:

- a gyermekek szabadidejének értelmes, életkornak megfelelő kitöltése,
- „csellengés” megszüntetése,
- az elsődleges emberi kapcsolatok hiányának pótlása,
- az értékválság kialakulásának megelőzése.

A 2021. évben a vészhelyzet fennállása miatt továbbra is korlátozott létszámban valósítottuk meg a már évek óta hagyományosnak mondható prevenciós programjainkat nagyon figyelve a higiénés szabályokra, a maszkviselésre, a távolságtartásra (elmaradt a Gyermeknap program és a „Fuss a nyárba” családi rendezvényünk):

- 2021-ben hetedik alkalommal került megrendezésre a **Kortárssegítő tábor** 2021. június 21-25. között a Durkó u. 6. sz. alatt a Nefelejcs Székházban, **17** fiatal részére. A tábor célja olyan közösség- és egészségfejlesztési módszer kialakítása a fiatalok körében, akik a helyi értékrenddel, szokásokkal, kultúrával adaptív identitástudatot legyenek képesek kialakítani. További célja volt, hogy a képzést követően a Kortárssegítő a fiatal közösségben árnyalja a világról kialakuló képet, eligazítsanak és közbenjárjanak a problémák megoldásában, elősegítsék a pihenést és az alternatív regenerálódási lehetőségeket, biztosítsák az információihoz való hozzájutást (új információs csatornákat nyissanak meg), referencia és kontrollcsoportként funkcionáljanak, fokozzák az érzelmi teherbírást és erősítsék az

identitástudatot. A hét folyamán mentálhigiénés szakemberek, mentőtiszt készítette fel a fiatalokat az adott témákban.

- Intézményünk **2021. június 28-tól – 2021. július 24-ig nyári napközis tábort** szervezett 4 héten keresztül, a városban élő kisiskolások számára. A Durkó u. 6. sz. alatt a Nefelejcs Székházban került megrendezésre, ahová elsősorban 7-12 év közötti gyermekek jelentkezését vártuk. Ezen időszak alatt (4 hét) átlag **napi 25 fő** gyermek felügyeletét biztosítottuk. Összesen **41 gyermek** vett részt a táborban. A város minden iskolájából jelentkeztek gyermekek, és **a klienskörbe tartozó gyermekeinket** is bevontuk. A gyermekek napi háromszori étkezésben részesültek. A táboroztatásban részt vevő dolgozók intézményünk dolgozói közül kerültek ki. A tábor megvalósítása minden héten 4 fő intézményi munkatárs és 2 fő nyári diákmunkás feladata volt, de munkájukat heti szinten 1-2 fő önkéntes, valamint technikai személyzet is segítette. A heti programtervezetet úgy állítottuk össze, hogy abban az irányított csapatmunkára, az egyéni és a közösségi élményszerzésre, az egyéni erősségek kidomborítására és a pihenésre, a kötetlen barátkozásra, játékra egyaránt legyen lehetőség.
- Rendszeresen részt vettünk a **KEF munkájában**, ahol ösztönözzük a drogfogyasztást megelőző rendezvények megszervezését, lebonyolítását. A KEF szervezésében tartott jelzőrendszeri – multidiszciplináris team munkában rendszeresen 1 kollégánk vesz részt.
- Szolgálatunknál továbbra is működik a gyerekek részére segítségként működő **korrepetálás**. A hátrányos helyzetű, tanulási zavarokkal, erre épült magatartászavarokkal küszködő gyermek leszakadását csak fokozza, ha az iskolában sorozatos kudarcok érik, ezek leküzdéséhez, feldolgozásához nem, vagy csak igen csekély mértékben kap segítséget. A klienskörünkbe tartozó sikertelen teljesítményt nyújtó tanulókkal felvéve a kapcsolatot, napi rendszerességgel, a készségtárgyakon kívül minden tárgyból vállaltuk a tanulók felkészítését. A nyári időszakban az óvodai és iskolai szociális segítők és önkéntesek segítették nemcsak a békési gyermekek felkészülését. **2021-ben összesen 13 gyermek 93 alkalommal** vett részt folyamatosan a foglalkozásokon, és **többségük eredményesen** teljesített a pótvizsgákon. Fontosnak tartjuk, hogy a klienskörünkbe tartozó gyerekek eredményeket, sikereket tudjanak elérni.
- 2021-ben is minden szünetben lehetőség nyílt a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére napi egyszeri meleg étel biztosítására. Lebonyolításában a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ az önkormányzattal együttműködve közreműködött. A program célja, hogy az iskolai szünetekben is megfelelő minőségű ételhez jussanak a rászoruló gyermekek, ezáltal a gyermekéhezés felszámolható legyen. Az étkeztetés koordinálását 2 fő családsegítő látta el. A **tavaszi szünetben 37 gyermek** (2020: 47 gyermek), a **nyári szünetben 2021. június 16-tól augusztus 13-ig** terjedő időszakban 43 munkanapon keresztül, összesen **121 gyermek** (2020: 137 gyermek), az **őszi szünetben 79 gyermek** (2020: 63 gyermek), míg a **téli szünetben 100** (2020: 95 gyermek) **rászoruló gyermek** számára vált biztosítottá a meleg étkezés. A bölcsődés és óvodás korú gyermek esetében felhívtuk a szülő figyelmét, hogy a nyári gyermekétkeztetésben és a bölcsődei/óvodai nevelésben egyszerre a gyermek nem vehet részt. Az étkeztetés igénybevételenek lehetőségét a helyi médiában tettük közzé, valamint klienskörünkből kerültek be a programba azok a gyermekek, akik hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű határozattal rendelkeztek. Az étkeztetésben résztvevők névsorának összeállítása a szülőktől az intézményünkhöz beérkező nyilatkozatok (dokumentumok) alapján történt. Ebben a szülők azt is jelezheték, ha gyermekük valamilyen speciális diétát igényel (cukor, laktóz, gluténérzékeny, sertéshúsmentes). Az étkeztetésben résztvevők névsorának összeállítása a dokumentumok alapján történt. Az ebédek elkészítésében a Junior Vendéglátó Zrt. vett részt és a Reményhír Intézmény Eötvös József Általános Iskola konyháján került kiosztásra. Az ételek kiosztása minden esetben elvitellel történt. 2020-

hez képest összességében kevesebben vették igénybe ezt a szolgáltatást, vélhetően a fennálló járványhelyzet továbbra is óvatosságra intette a lakosságot és az esetleges fertőzés elkerülése miatt inkább önerőből, saját háztartásukban oldották meg a gyermekek ételmezését a családok.

- „**Házhoz megy a Mikulás**” programunkkal 50 gyermeket örvendeztetünk meg 2021-ben is. Őket otthonukban kereste fel a Mikulás és segédje.
- Az Önkormányzat által szervezett **Városi karácsonyi ünnepség** előkészítésében és lebonyolításában szolgálatunk is szerepet vállalt az elmúlt esztendőkhöz hasonlóan. Ezek küzdenek a mindennapok nehézségeivel, akik számára az ünnep sem kivétel. Városunkban már hagyomány jelleggel minden év decemberében kerül megrendezésre a Városi Karácsony, ahol a rászorulóknak számára tartós élelmiszer csomag kerül kiosztásra, hogy ezzel egy kis meleget vigyünk az otthonokba és élelmiszert juttassunk az asztalokra. 2021-ben **150** ajándékcsomag került kiosztásra, melyet a város és intézményünk közösen adományoz a leginkább szűkséget szenvedők részére. Ismét szabadtéren, a város karácsonyfája alatt került sor a csomagosztásra.
- 2013. óta intézményünk akkreditáció folyamán jogosulttá vált **Iskolai Közösségi Szolgálat** biztosítására. Ennek keretében 2021-ben 7 fiatal (2020-ban 6 fő) jelentkezett önkéntes munkára szolgálatunknál, melynek során átlagosan, személyenként 5 napot töltöttek idős ellátásban vagy Gyermekjóléti Szolgálatnál. A program keretében a diákok megismerhetik készségeiket, kompetenciahatáraikat, a közösségben rejlő erőket. Első lépcsőfok a munka világába.

2. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése

Az 1997. évi XXXI. Törvény 39.§ (3) bekezdése feladatként határozza meg a gyermekjóléti szolgálatoknak az **észlelő és jelző rendszer** működtetését. Ugyanezen törvény 17.§ (1),(2) és (3) bekezdése felsorolja azon szakembereket és azok feladatait, aki kapcsolódnak a gyermekvédelmi munkához. A jelzőrendszer tagjai kötelesek egymással együttműködni, és egymást kölcsönösen tájékoztatni a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében.

2021-ben továbbra is azt tapasztaltuk, hogy jellemzően „sokproblémás” családok kerülnek a látókörünkbe, egyre komplexebb és mélységében nehezebben felszínre hozható nehézséggel küzdenek a családok. Nagyon sokan élnek nehéz anyagi körülmények között, nélkülözésekkel küszködve, mely nehezíti a gyermekek ellátását. Egyre gyakoribbak a gyermekek erőszakos magatartása, és egyre alacsonyabb életkorban jelentkeznek. Az igazolatlan és az igazolt iskolai hiányzások száma továbbra is igen magas, valamint a fiatalkori bűnözés, nem megfelelő mobiltelefon-használat is egyre inkább gyakori a klienskörünkben. A konfliktusba került emberek közti kommunikáció általában eredménytelen, az előítélet, a gyanakvás, a harag irányítja őket, ami megakadályozza, hogy tisztán lássák a helyzetet, illetve felismerjék saját érdeküket. Ebben a felek közötti kommunikáció javításában, konfliktusfeloldásban, kompromisszumra jutásban nyújtanak segítséget a speciális végzettséggel is rendelkező családsegítők, esztendőszerek. A kialakult járványhelyzet ugyanakkor az idősebb generációt is anyagilag, egészségileg rosszabb helyzetbe sodorta, és problémáikkal Szolgálatunkhoz fordultak, vagy jelzés érkezett a bajba jutottokról.

A veszélyeztetettség megelőzésének szerves része a Szolgálat által működtetett észlelő- és jelzőrendszer, valamint segítségül szolgál még, a nem állami szervek bevonása is. A gyermekjóléti szolgálatnak sikerült megfelelő kapcsolatokat kialakítani a jelzőrendszer tagjaival, azaz az önkormányzattal, nevelési és oktatási intézményeivel, egészségügyi és szociális ellátórendszerekkel, pártfogó felügyelői szolgálattal, helyi rendőrséggel, gyámhivatallal. A tőlük kapott információk alapján nyílik mód a veszélyeztetett, elhanyagolt

gyermekek feltérképezésére. Az együttműködés keretében a nevelési-oktatási intézmények felkeresése, személyes találkozás az óvodapedagógusokkal, pedagógusokkal, gyermekvédelmi felelőssel, esetmegbeszélések, esetkonferenciák történnek. A Békés Megyei Kormányhivatal Békési Járás Járási Gyámhivatala dolgozóival szinte napi kapcsolatban vagyunk, hogy közös eseteinket a lehetőségeinkhez képest a megfelelő módon tudjuk kezelni. Dilemmáink esetén a dolgozók véleményét és tanácsait kikérve a legtöbb esetben segítséget és támogatást kapunk a munkánkhoz. A jelzőrendszer tagjai a saját területükön végzett gyermekvédelmi munkájukkal teszik hatékonyabbá a gyermekjóléti szolgálat munkáját, hisz az időben jelzett problémákat eredményesebben lehet kezelni.

2021-ben az írásbeli jelzőrendszeri **jelzések száma** összesen 272 db (2020-ban 207 db). A jelentős növekedés abból adódik, hogy 2021-ben minimális volt az online oktatás a köznevelési intézményekben, a védőnői szolgálat is újra személyesen tartotta a kapcsolatot a hozzájuk fordulókkal. Sajnos a gyermekorvosi rendelés még nem állt vissza a régi kerékvágásba, ezért az iskolai hiányzások tekintetében sok a dilemma. Továbbra is a hiányzásokról érkező jelzések fordulnak elő legnagyobb számban. Ennek ellenére a problémák továbbra is egyre összetettebbek és a jelzőrendszeri tagok összefogására van szükség, hogy a családoknak segítséget nyújthassanak a problémáik megoldásában. A jelzőrendszerrel való kapcsolattartás formái: írásos bejelentések, telefonos kapcsolattartás, személyes megkeresés, közös családlátogatás.

A jelzőrendszerrel való kapcsolataink **kölcsönösek és eredményesnek mondhatóak**. Vannak intézmények, akikkel napi kapcsolatban vagyunk és azonnali intézkedést igénylő esetekben, telefonon tájékoztatjuk egymást. 2021-ben **6 alkalommal** került sor a „**Találkozások**” című jelzőrendszeri találkozóra, amelyen egy-egy alkalommal az azonos területen dolgozó szakemberek vettek részt. Sor került az aktualitások megbeszélésére és az egyéni problémákkal kapcsolatos konzultációra is a szakemberek és a családsegítők között. Az éves Gyermekvédelmi Tanácskozást online formában bonyolítottuk le.

3. A kialakult veszélyeztetettség kezelése, veszélyeztetettség megszüntetése

Ahhoz, hogy a veszélyeztetettség kezelését megkezdzenék, szükséges az okok feltárása.

A Család- és gyermekjóléti Szolgálat munkatársai között, illetve a Központ esetmenedzserei között szoros együttműködés zajlik, egymás jelzőrendszereként működnek és segítik egymás tevékenységét.

A Szolgálatnál 2021-ben **603 fő** (2020-ban 921 fő) jelent meg, amelyből **253 fő** 0-17 éves **gyermekkorú** (2020-ban 257 fő).

194 (2020: 211 gyermek) gyermekkel és családjával (151 család) rendszeres a kapcsolattartás, ebből 100 gyermek a Központnál is nyilvántartásba van véve, hiszen esetükben már hatósági intézkedésre is sor került. A családsegítők és az esetmenedzserek munkája egymásra épülő, egymást kiegészítő. Folyamatos a köztük való kapcsolattartás, hogy a problémák minél előbb rendeződjenek, a hatósági intézkedés megszüntetésre kerüljön, és előbb utóbb a család önállóan, segítség nélkül boldoguljon.

A probléma típusa	Családok száma elsődleges probléma szerint	Problémák halmozott száma (db) (elsődlegessel együtt)
Életviteli	21	49
Családi – kapcsolati konfliktus	1515	75
Családon belüli bántalmazás	0	0

Elhanyagolás	7	16
Ebből: oktatási, nevelési elhanyagolás	4	9
Gyermeknevelési	31	99
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	15	56
Magatartászavar, teljesítményzavar	9	42
Fogyatékoság	3	22
Lelki – mentális	7	32
Szenvedélybetegség	7	24
Egészségi probléma, egészségkárosodás	1	29
Foglalkoztatással kapcsolatos	1	24
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	25	87
Ügyintézésrel kapcsolatos	4	92
Információkérésrel kapcsolatos	3	61
Egyéb	2	15
Összesen	151	723

A klasszikusnak mondott családsegítő szolgálat és a gyermekjóléti szolgálat összeolvadásával a jelentkező problémák is átalakulóban vannak. Még inkább előtérbe kerülnek az életvezetési, gyermeknevelési, családi-, kapcsolati problémák, illetve hangsúlyos maradt az anyagi probléma. Az ellátottak száma éves **603 fő**. Ebből 243 fő estében egyszeri alkalommal történt segítségnyújtás, amely főként anyagi problémák megoldását segítette elő.

A Szolgálatnál megfordult ügyfelek között magas a munkanélküliek és inaktívok száma, bár a városban működő Közmunka program és a pályázatok keretében működő foglalkoztatás/képzés nagy arányban biztosít elhelyezkedési lehetőséget.

A támogatások igényléséhez rendelkezünk megfelelő nyomtatványokkal, és azok kitöltésében tevélegesen is segítséget tudunk nyújtani. Folyamatosan figyelemmel kísérjük az ellátások változásait is, az információnyújtás naprakészsége miatt. Ezért nagyon fontos, hogy a hozzánk fordulóknak megfelelő tájékoztatást tudjunk nyújtani a gyermekvédelmi, szociális, családtámogatási és társadalombiztosítási ellátások formáiról, az ellátásokhoz való hozzájutás módjáról.

A nyilvántartásunk alapján kimutatható, hogy a szolgáltatásokat igénybe vevő kliensek gazdasági aktivitását tekintve leggyakrabban álláskereső és inaktív személyekkel kerültünk kapcsolatba. A második nagy csoportot képviselik a munkanélküliek. A hozzánk forduló kliensekből eltartott gyermek és fiatalok aránya magas, akikkel nagyrészt a családlátogatások, szabadidős programok rendezésekor kerülünk kapcsolatba. Az aktív keresők, foglalkoztatottak (50 fő) is szívesen választják szolgáltatásainkat.

Az ügyintézés folyamán a klienseken kívül különböző szervezetekkel, hatóságokkal, szolgáltatókkal is kapcsolatba kerültünk (Békés Megyei Kormányhivatal, Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, Békés Megyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatala, Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság, Magyar Államkincstár, Alföldvíz, MVM, Pándy Kálmán Kórház szociális munkása, Réthy Pál Kórház szociális munkása, Békés Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve, Rendőrség, Oktatási Intézmények, Idősek Otthona, Gondozási Központ, Jogi Segítségnyújtó Szolgálat,

Kábelszolgáltatók, Házi orvosok, Pártfogó felügyelő, Hivatásos gondnok, Vöröskereszt, Civil Szervezetek stb.)

Iskolai végzettség alapján a legtöbb ügyfél az általános iskola 8. osztályát végezte el, valamint valamilyen szakmával rendelkezik. Tapasztalataink azt mutatják, hogy a legtöbb esetben nem piacképes szakmával rendelkeznek. A család összetétele alapján a házastársi, ill. élettársi kapcsolatban gyermekkel együtt élők azok, akik elsősorban megkeresik szolgálatunkat, de magas az egyedülálló igénybe vevők száma is. Sok esetben tapasztalható az elmagányosodás, a családok is úgy érzik, hogy csak magukra számíthatnak. A családok természetes támogató rendszere hiányos, ezért fordulnak a professzionális segítők irányába.

Prevenációs programjaink megvalósítása a Központtal összefonódva történik, hiszen közösek az elérendő célok (csellengés megelőzése, szabadidő hasznos eltöltése, tankötelezettség teljesítése stb.).

Adományok: Az esetkezelések között a juttatások is hangsúlyosak. A szolgáltatás keretein belül egyre nagyobb igény van a természetbeni segítségnyújtásra (ruhaadomány osztása, használt háztartási cikkek, bútorok közvetítése, tartós élelmiszer), szolgáltatások közvetítésére (telefonálás, fénymásolás, fax küldése). Egész évben érkeznek Szolgálatunkhoz, mind Intézményi, mind egyéni felajánlások. Mindent megtettünk azért, hogy minél több adományt tudjunk eljuttatni a rászorulóknak, így volt *élelmiszer, ruha, játék és bútor stb., osztás*, ami megkönnyítette a nehéz körülmények között élő emberek mindennapjait. Intézményünk számára az év kiemelt időszakát jelenti a téli időszak és a karácsonyi előkészületi idő. A téli hónapokban megkülönböztetett figyelmet fordítanak munkatársaink a hajléktalanokra, az idősekre, a rászoruló nagycsaládosokra és egyedülállókra. 2021-ben 11 (2020: 12) jelzőrendszeri megkeresés és állampolgári bejelentés érkezett, idős, magányos személyekkel kapcsolatban, akik napok óta nem mozdultak ki otthonukból, vagy vélhetően segítségre szorultak. Minden esetben felkerestük a célszemélyeket és felajánlottuk segítségünket, konkrét lépéseket tettünk helyzetük javítása érdekében (gondnokság alá helyezés elindítása, egyszeri segély a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságtól, stb.).

Adósságkezelési Szolgáltatás: A szociálisan hátrányos helyzetben lévő, eladósodott, de fizetőképességet mutató családok adósságterheinek enyhítése és lakhatási feltételeik megőrzése, körülményeik javítása céljából adósságkezelési szolgáltatást és tanácsadást nyújtunk az Önkormányzat támogatása által. Az adósságkezelési szolgáltatás adósságcsökkentési támogatásból és adósságkezelési tanácsadásból áll. Az adósságkezelési Szolgáltatások igénybevétele között 2 évnek kell eltelnie, nem megfelelő együttműködés esetén a szolgáltatás megszüntetésre kerül, ezt követően pedig csak 3 év múlva igényelhető meg újra. Az adósságcsökkentési támogatásra továbbra is az jogosult, akinek a közüzemi tartozás összege 50.000 Ft-ot meghaladja és 6 hónapnál régebbi a tartozás összege. Az igénybevétel jogosultságának jövedelem határa egyedülállók esetében 42.750 Ft, míg a családosoknál 28.500 Ft ez az összeg. Az adósságkezelés során az Önkormányzat 50%-os vállal kifizetni, azt is 100.000Ft-ig, a fennmaradó 50% illetve azon felüli összeg az ügyfelet terheli. Az 50%-os önrészt az ügyfél maximum 12 havi részletben vállalhatja kifizetni. Békés városában, a kezdetekben nagyon sok igénybe vevő volt, de az évek során annyit változtak a feltételek, hogy egyre kevesebben tudják igény bevenni ezt a típusú támogatást. Szerencsére folyamatosan növekszik azon háztartások száma, ahová felszerelésre került az előre fizetős mérőóra akár villany-, akár gázszerelés esetén. Növekszik a védendő fogyasztók száma is, mely státusz egyik előnye, hogy könnyebben kap az ügyfél egy évben egyszer részletfizetést és több hónapra, mely nagy segítség tud lenni a hátralékos háztartásoknak.

2021-ben **24 fő** (2020: 24 fő) tudta igénybe venni a szolgáltatást. A legnépszerűbb továbbra is a víz- és a gázszolgáltatáshoz történő igénybevétele.

Önkormányzati segély: Intézményünk továbbra is végzi az önkormányzati segély előkészítési munkáit, mely formái vissza nem térítendő támogatás, illetve kamatmentes kölcsön. Önkormányzat segélyt eseti jelleggel, az alábbi formákban nyújt a létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő családok, illetve személyek részére:

a) készpénzben,

b) természetben (közműtartozás esetén a közüzemi szolgáltatóhoz történő utalással, tartós élelmiszer formájában, tüzelőanyag formájában, gyógyszer-támogatásként, az egészségbiztosítás által nem, vagy csak részben támogatott egészségügyi szolgáltatás díjaként)

c) kamatmentes kölcsön formájában.

A kérelmek esetében megállapított jövedelem határ egyedülállónál 57.000 Ft, családosoknál 37.050 Ft/fő. A segély és kölcsön kérelmeket leginkább a megélhetéshez való hozzájárulásra, illetve közüzemi számla elmaradások rendezésére, tüzifára, élelmiszerre nyújtják be.

2021-ben Intézményünkhöz előkészítésre benyújtott *önkormányzati segély összesen: 244 db* (2020: 392 db). Ez a tavalyi évhez képest drasztikus csökkenést mutat. Évekre visszavezethetően folyamatosan nő a pénzügyi segítséget kérő lakosok száma, a tavalyi évben azonban a kialakult veszélyhelyzet miatt jóval kevesebben kértek pénzügyi segítséget, illetve az adományok által valóban azt a réteget sikerült támogatnunk, akik egyébként az önkormányzathoz fordultak volna támogatásért.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ további szolgáltatásai közül jellemzően a **Támogató Szolgálat** tevékenysége terjed ki a gyermekekre. A tavalyi évben 3 fogyatékos gyermeket a békéscsabai Esély Pedagógiai Központba, valamint 1 gyermeket a helybeli *Dr. Illyés Sándor Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégiumba* szállítottak. Ezen kívül a hozzánk forduló fogyatékos gyermeket nevelő szülőket segítjük orvosi vizsgálatokra, fejlesztő foglalkozásra való eljutásban /Békéscsabára, Gyulára, Szegedre, Budapestre 3 gyermeket összesen 18 alkalommal/.

A Család- és gyermekjóléti Szolgálat legnagyobb kihívásai a mélyülő szegénység okozta hátrányok, a gyermekek iskolai tankötelezettség teljesítésének hiánya, a motiválás – ami sokszor egyoldalú a szülői együttműködés híján-, valamint a 16. életévet betöltött fiatalokkal való szociális munka, akik már nem tankötelezettek, és valamilyen oknál fogva az iskolai kudarcok által negatívan befolyásoltak az iskolával, a tudással, a teljesítménnyel kapcsolatos attitűdjükben. Az alacsony iskolai végzettségű szülők úgy vélekednek, hogy a jó tanulmányi eredmény nem záloga a későbbi boldogulásnak. Ők azok, akik számára a tanulás nem képvisel fontos értéket, igyekeznek az alacsonyabb iskolai fokozatokkal megszerezhető tudást azonnali jutalomra (gyermekük korai anyagi függetlenségére) váltani. Az egylépcsős társadalmi mobilitást feltételező, a sajátjuknál eggyel magasabb iskolafokozat megszerzését szeretnék gyermekeiknek. Az eltérő szociokulturális háttérrel rendelkező gyermekek esetében ezen problémák gyakran tapasztalhatóak. A 16. életévet betöltött és már az oktatási rendszerben jogviszonnyal nem rendelkező gyermekek a Foglalkoztatási Osztályon munkanélküliként regisztrálhatnak, tanfolyamot elkezdhetnek, illetve dolgozhatnak is, amennyiben szakképzettség nélkül foglalkoztatják őket. Közmunkaprogramban nem vehetnek részt. Jelen vannak a településen a fiatalkorú várandósok is, közülük a 18 éves kor alattiak száma 2021-ben 7 fő volt, ami kevesebb az előző évekhez képest (2020: 11 fő).

4. A családba való visszahelyezés elősegítése

A gyámhivatal a gyermeket nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti és a veszélyeztetettség az alapellátás keretében nyújtott szolgáltatásokkal, valamint védelembe vétellel nem sikerült megoldani.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat kötelezettsége a Gyámhatóság felkérésére részt venni a nevelt gyermekek családi körülményeinek felülvizsgálataiban, az ilyen gyermekek családjának alapellátás keretében történő gondozásában.

2021-ben **46** nevelt gyermek családjával tartották a kapcsolatot a családsegítők. A gyerekek elhelyezése nevelőszülőknél, lakásotthonokban történik.

Családsegítők munkájának elsődleges célja, hogy a szülő, gyermeknevelési körülménye javuljon, képes legyen az alapvető gondozási-nevelési feladatok ellátására. Hangsúlyozzuk a családi kapcsolatok ápolását, hogy ezáltal a gyermek visszakerülhessen vérszerinti családjába.

A tapasztalatunk az, hogy a családok anyagi és egyéb életkörülményei a gyerekek kiemelése után nem változik pozitívan oly módon, hogy a gyerekek haza kerülhessenek. A tapasztalatok alapján, melyet a szakirodalom is alátámaszt, minél hosszabb idő telik el a családból való kiemeléستől, annál nehezebb a visszaút, de nem reménytelen. 2021-ben **sajnos egy gyermeket sem** (2020: 0 fő) sikerült haza gondozni családjához.

Bízunk benne, hogy a nevelésbe vételi esetek visszatartó erőként hatnak az itthon maradt, fokozottan veszélyeztetett gyerekek és szüleik számára.

3. Beszámoló a járási jelzőrendszeri tanácsadó 2021. évi munkájáról

A 2016. január 1-én hatályba lépett szabályozás számos új elemet vezetett be a hatékonyabb jelzőrendszeri munka érdekében. Az új szabályozás egyértelművé teszi, hogy a jelzőrendszer egyetemes, amely kiterjed mind a gyermekekre, mind pedig a felnőttekre. A jogszabály kimondja, hogy minden szolgáltatónak jelzőrendszeri felelőst kell kijelölnie, a család-és gyermekjóléti központok járás szintű feladatrendszerében helyet kapott a jelzőrendszeri tanácsadói feladatkör meghatározása. Intézményünkben a jogszabályoknak megfelelően kijelölésre került mindkét személy. A **jelzőrendszeri felelősi** feladatokat **Kocsorné Kiss Katalin** (tel. szám: 70/313-7434), a **jelzőrendszeri tanácsadói** feladatokat **Pál Mariann** (tel. szám: 20/398-6812) látja el.

Az észlelő-és jelzőrendszer működését, működtetését 3 dokumentum szabályozza, amelyek egymásra épülve rendszerbe foglalják a vonatkozó jogi és szakmai szabályokat:

- ✓ szakmai ajánlás (az észlelő-és jelzőrendszer működésének, működtetésének szabályairól rendelkezik)
- ✓ protokoll (az észlelő-és jelzőrendszer folyamatairól)
- ✓ szektorsemleges egységek elvek módszertana (a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányul)

A Család-és Gyermekjóléti Központ, a hatályba lépett jogszabályváltozásokról, az új dokumentációs rendszer elemeiről folyamatosan tájékoztatta a jelzőrendszeri tagokat, a témában több alkalommal sor került megbeszélésre, szakmai tanácsadásra. A jelzőrendszeri tagok, a gyermekekkel hivatásszerűen foglalkozó szakemberek segítséget kaptak abban, hogy képesek legyenek feltárni a gyermekeket veszélyeztető tényezőket, az egyéneket, családokat érintő krízishelyzeteket, valamint információkat kaptak a jelzés megtételének lehetséges módjairól, a jelzés tartalmáról. Felhasználásra került az EMMI által, a jelzések megtételének használatára javasolt jelzőlap formái, tartalmi követelménye. Intézményünkben mind a jelzőrendszeri felelős, mind a jelzőrendszeri tanácsadó a szakmai ajánlásban, számukra kötelezően meghatározott feladatok, módszerek alapján végzik tevékenységüket. Mind helyi,

mind járási szinten sikerült hatékony munkakapcsolatot kialakítani a jelzőrendszer tagjaival. A járás területén működő jelzőrendszerek munkájának koordinálása folyamatosan megtörténik. A jelzőrendszeri tagok aktívan részt vesznek esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon. Az észlelő-és jelzőrendszer minden járási településen hatékonyan, eredményesen működik. A kisebb lélekszámú településeken figyelhető meg erősebb kohézió és aktívabb információáramlás a jelzőrendszeri tagok között, viszont náluk jellemző leginkább, hogy írásban nem vállalják fel jelzési kötelezettségüket.

A Covid 19 koronavírus okozta vészhelyzet ideje alatt is folyamatos volt a kommunikáció a jelzőrendszer tagjai között. A működési rendekről mindig tájékoztattuk egymást. 2021-ben is a családsegítőkre, esetmenedzserekre, óvodai és iskolai szociális segítőkre hárult a személyes jelenlét a családok életében, különösen az ismételt digitális oktatások idején.

Az **NMr. 9. § (1) h)** pontja kimondja, hogy a család-és gyermekjóléti szolgálat a beérkezett jelzésekről és az azok alapján megtett intézkedésekről heti rendszerességgel jelentést készít a család-és gyermekjóléti központnak. A jelentést írásban kell megtenni meghatározott szempontok figyelembevételével. Intézményünk a járási települések szolgálataitól beérkezett jelzések fogadására e-mail címet hozott létre. A jelentés megküldésének határideje megállapodás alapján, minden hét keddi napja. A beérkezett jelzésekről és az azok alapján megtett intézkedésekről a jelzőrendszeri felelős heti rendszerességgel jelentést készít a család-és gyermekjóléti központnak. A jelzőrendszeri tanácsadó a beérkezett jelentéseket folyamatosan gyűjti, összesíti, és elemzi, melyről évente legalább egy alkalommal értékelést készít. Ez az elemzés, értékelés 2022 januárjában elkészült, melyet a jelzőrendszeri tagok, szakemberek minden járási településen a gyermekvédelmi tanácskozások keretén belül megismerhettek.

3.1. A 2021. január 1 - december 31. között beérkezett jelzések alapján az alábbiak állapíthatók meg:

A hetente, e-mail-en beérkezett jelzésekről számokban:

- ✓ Békés: 133 db jelzés érkezett, amely 56 gyermeket érintett,
- ✓ Mezőberény: 112 db jelzés érkezett, amely 66 gyermeket érintett,
- ✓ Köröstarcsa: 21 db jelzés érkezett, amely 18 gyermeket érintett,
- ✓ Murony: 11 db jelzés érkezett, amely 5 gyermeket érintett,
- ✓ Tarhos: 2 jelzés érkezett, amely 2 gyermeket érintett,
- ✓ Kamut: nem érkezett jelzés,
- ✓ Bélmegyer: 3 jelzés érkezett, amely 3 gyermeket érintett.

A 7 településről összesen **282 db** jelzés érkezett (2020-ban 245 db), amely **150 gyermeket** érintett (2020-ban 155 gyermeket). A kis településekről az előző évekhez hasonlóan továbbra is alacsony a jelzések száma, Kamutról egy jelzés sem érkezett a 2021. évben.

A jelzések száma valamelyest növekedett az előző évhez képest, a jelzett problémák a korábbiakhoz hasonlóak voltak, azonban jelentősen megnőtt a szabálysértés, lopás, garázdaság miatt beérkezett jelzések száma, valamint új típusú problémaként jelent meg a szexuális jellegű bűncselekmény. A jelzést tevők köre sem változott.

Legtöbb jelzés érkezett:

- ✓ köznevelési intézményektől (szakközépiskola, szakgimnázium, szakképző)
- ✓ kisgyermekek napközbeni ellátását nyújtóktól
- ✓ Rendőrségtől
- ✓ védőnőktől

Vezető problémák:

- ✓ igazolatlan hiányzás
- ✓ magas számú igazolt hiányzás
- ✓ elhanyagolás
- ✓ veszélyeztetettség (magas a környezeti okok miatt kialakult veszélyeztetettség)
- ✓ kiskorú várandós
- ✓ bántalmazás
- ✓ magatartásproblémák
- ✓ pszichés problémák, önagresszió
- ✓ kortárs agresszió
- ✓ *devianciák (bűncselekmények, szabálysértés, lopás, garázdaság, droghasználat, öngyilkossági kísérlet, falcolás)*
- ✓ *szexuális jellegű bűncselekmények*

Jelzéssel leggyakrabban érintett korosztály

- ✓ 10-15 év közöttiek, akiknek száma folyamatosan emelkedik évről évre
- ✓ 15 év feletti (számuk folyamatosan nő)

A járási településekről visszaérkezett adatlapok alapján megállapítható, hogy a gyermekvédelmi rendszert érintő aktuális problémák a következők:

- ✓ Egyre fiatalabb életkorban, egyre súlyosabb problémák ütnek fel a fejüket,
- ✓ Egyre jellemzőbb a kortársagresszió, új típusú problémaként jelenik meg a bullying, és az online zaklatás
- ✓ A kortárs csoportok negatív irányban történő befolyása domináns.
- ✓ Egyre fiatalabb (10 éves kortól kezdve) korban követnek el bűncselekményeket.
- ✓ A devianciák száma növekszik (bűncselekmények elkövetése, *szabálysértés, lopás, garázdaság, szerhasználat, öngyilkossági kísérlet*).
- ✓ Lányok esetében egyre nagyobb számban fordul elő a falcolás.
- ✓ Egyre több fiatal él valamilyen kábítószer fogyasztásával.
- ✓ Növekszik a fiatal korú várandósok száma.
- ✓ A csavargás, csellengés, iskolakerülés egyre nagyobb számban jelenik meg, most már az általános iskolás korosztályban is.
- ✓ Jelentős mértékben nőtt az igazolt, és az igazolatlan hiányzások száma is.
- ✓ A fiatalok sok esetben indokolatlanul fordulnak orvoshoz, elkerülve ezzel iskolába járási kötelezettségüket, véleményünk szerint sok esetben a házi gyermekorvos indokolatlanul ad ki igazolást a gyermeknek, mert a járványhelyzet miatt a panasz vizsgálata többnyire telefonon történik.
- ✓ A szakképző iskolákban növekvő tendenciát mutat a tankötelezettség betöltése után bekövetkező lemorzsolódás, a tanulók motivátlansága.
- ✓ Folyamatosan nő a beilleszkedési nehézségekkel, magatartásproblémákkal küzdő gyermekek száma.
- ✓ A pszichés problémával rendelkező gyermekek, fiatalok száma növekvő tendenciát mutat.
- ✓ Megfigyelhető a szülők érdektelensége gyermekeik iskolai előmenetele tekintetében leginkább szembeeső ez a szakképző iskolákban, szakközépiskolákban.
- ✓ Jellemzőbb a szülőkre a megengedő, ráhagyó magatartás a gyermeknevelésben.
- ✓ Egyre több családot érint a létbizonytalanság, az anyagi problémák fokozódnak.
- ✓ Halmozottan vannak jelen a szociális problémák.
- ✓ Egyre több családban üti fel a fejét az alkoholizmus, és egyéb devianciák.

- ✓ Nagy számban van jelen a családokban a gyermekek fizikai, lelki elhanyagolása.

3.2. Konklúzió

A jelzések száma valamelyest növekedett az előző évhez képest, a jelzett problémák a korábbiakhoz hasonlóak voltak, azonban jelentősen megnőtt a szabálysértés, lopás, garázdaság miatt beérkezett jelzések száma, valamint új típusú problémaként jelent meg a szexuális jellegű bűncselekmény. Pozitív változás a korábbi évekhez képest, hogy a jelzések 99%-ban írásban érkeztek, a jelzőrendszeri tagok nagyobb mértékben vállalják fel a problémákat, nagyobb számban vesznek részt esetmegbeszélésen és esetkonferencián. A kommunikáció kétoldalú, az együttműködés jó a jelzőrendszeri tagok között.

A jelenleg fennálló problémák megoldására minden településen működő család- és gyermekjóléti szolgálat adekvát megoldásokat kínál, elakadás esetén a család- és gyermekjóléti központ szakmai segítséget nyújt számukra a jogszabályok, a protokoll, és a szakmai ajánlás együttes alkalmazásának igénybe vételével.

4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

2021-ben Békés Város Jegyzője, mint I. fokú gyámhatóságnál a felügyeleti szervek nem folytattak le szakmai ellenőrzést.

2021. februárban a BVSZSZK-nál a szokásos belső ellenőrzés zajlott, majd a 2019 és 2020 esztendőök pénzügyi és rendszerellenőrzése valósult meg. Utóbbin javaslatok kerületek megfogalmazásra az SZMSZ módosításával, illetve a leltározás technikai kivitelezésével kapcsolatosan. 2021. november 09-től a Békés Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális, Gyámügyi és Oktatási Osztálya megkezdte, szintén iratbemutatással megvalósuló hatósági ellenőrzését. A bemutatott iratanyag áttekintése után néhány pontosító javaslat került megfogalmazásra.

5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

A gyermekek védelme vonatkozásában a jövőre vonatkozó céloknak, elképzeléseknek arra kell irányulniuk, hogy a város megfelelő környezeti feltételeket jelentsen a felnövekvő fiatal korosztály számára, ahol otthonosan érzik magukat, ahol kiszámíthatóak az életviszonyaik, ahol problémák esetén szakértő segítséget találnak azok megoldásához, és ahol felkészülhetnek a felelősen élő és cselekvő magyar állampolgárként való felnőtt életükre.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermejkölési Szolgálat minden évben február 28-ig megtartja az éves Gyermekevdelmi Tanácskozást, melyen a jelzőrendszer tagjaival együtt értékeli az elmúlt évet, illetve az elkövetkezendő időszakra megfogalmazzák stratégiai beavatkozásait a gyermekek helyzetének javítása érdekében.

1. A veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszeri Tagok írásos beszámolóiból levont következtetések

A gyermekevdelmi rendszert érintő aktuális problémák

- ✓ Nagy számban van jelen a családokban a gyermekek fizikai, lelki elhanyagolása, a közömbösség, érdektelenség a gyermekek iránt.
- ✓ Továbbra is nagymértékű az igazolt, és az igazolatlan hiányzások száma és ez már nemcsak az iskolákat, hanem az óvodákat is érinti. A hiányzásról nem tájékoztatják a köznevelési intézményt. Ez különösen a SARS-CoV-2 koronavírus járvány okozta helyzet miatt is kiéleződött.
- ✓ A higiénés problémák, és annak következményei egyre több családban megjelennek (fejtetveség, rühesség). A szülők nincsenek tisztában a megelőzéssel, illetve a kezelési lehetőségekkel.
- ✓ Az online oktatás megjelenésével 2020 tavaszán mindenki nehézségekbe ütközött és gyors megoldási módokat kellett találni arra vonatkozóan, hogy akik nem tudnak csatlakozni neten az órákhoz, mégis haladjanak a tananyaggal.
- ✓ A középiskolások egyre kevésbé motiváltak a tanulásra, melynek fő kiváltója az online oktatás bevezetése. Akikkel korábban is probléma volt, iskolakerülés, érdektelenség, azok a diákok nem csatlakoznak az online formában megtartott órákhoz, különféle kifogásokat találnak ki arra vonatkozóan, hogy miért nem kapcsolódnak be az oktatásba. Legöbbséket továbbra sem érdekli az iskola, de a vészhelyzet miatt kialakult helyzet még kicsit segíti is számukra a kibúvó megtalálását (elromlott a telefon, elfogyott a mobilnet, stb.).
- ✓ A szakképző iskolákban növekvő tendenciát mutat a tankötelezettség betöltése után bekövetkező lemorzsolódás, a tanulók motiválatlansága, a szülők pedig partnernek bizonyulnak ebben.
- ✓ Folyamatosan nő a beilleszkedési nehézségekkel, magatartásproblémákkal küzdő gyermekek száma, melyek kezeléséhez a pedagógusok nem rendelkeznek eszközökkel.
- ✓ Jellemzőbb a szülőkre a megengedő, ráhagyó vagy éppen ellenkezőleg a túlvédő, túlféltő magatartás a gyermeknevelésben.
- ✓ A szülők érdektelenek, nem működnek együtt az oktatási-nevelési intézményekkel, védőnőkkel, gyermekorvosokkal (nem járnak szülői értekezletre, nem keresik az osztályfőnököket, nem engedik be a védőnőt, nem jelennek meg tanácsadáson, nem váltják az orvos által felírt gyógyszert, stb.).

- ✓ A pszichés problémával rendelkező gyermekek, fiatalok száma szintén növekvő tendenciát mutat. Sajnos a gyermekpszichiátriai kezelés sok esetben nem elegendő.
- ✓ Egyre jellemzőbb a kortársagresszió főként a köznevelési intézményekben, de azon túl is előfordulnak. Megjelent a különböző videófelvételek készítése és ezek feltöltése a világhálóra, akár hozzájárult a felvételen szereplő, akár nem, illetve növekszik azon gyermekek száma, akik magukról szexuális tartalmú képeket, videókat jelentetnek meg a közösségi csatornákon.
- ✓ A devianciák egyre fiatalabb életkorban jelentkeznek, sajnos egyre több családban üti fel a fejét az alkoholizmus, és egyéb a társadalmi normáktól eltérő viselkedés.
- ✓ Egyre több fiatal él valamilyen kábítószer fogyasztásával, ami nyílt titok.
- ✓ Növekszik a fiatalok várandósok száma.
- ✓ Továbbra is sok azon családok száma, akit érint a létbizonytalanság, az anyagi problémák fokozódnak, illetve halmozottan vannak jelen a szociális problémák.

A jelzőrendszer erősségei

- ✓ A SARS-CoV-2 koronavírus 2020-ban történt megjelenésével jelentősen átalakultak a különböző szolgáltatások. Főként az online térbe helyeződtek át a kapcsolattartások. Ez a jelzőrendszert sem érintette másként. Mindne területen gördülékenyen vettük az akadályt, a kapcsolattartás folyamatos a tagok között.
- ✓ A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a jelzőrendszer tagjai felé folyamatosan kommunikálja az észlelés és a jelzés fontosságát, valamint azt, hogy a legsúlyosabb kockázat a jelzés elmaradása.
- ✓ A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmaközi megbeszélésekkel (főként online módon), igyekszik fenntartani a jelzőrendszeri tagok aktivitását, illetve a változásokról tájékoztatják a feleket.
- ✓ Esetmegbeszélések, esetkonferenciák számának csökkenése ellenére a jelzőrendszeri tagok aktívan részt vesznek az esetek vitelének elősegítésében, határidőre visszaküldik a tájékoztatást kérő megkereséseinkre tapasztalataikat, elősegítve ezzel a megalapozott szakmai döntést.
- ✓ Az óvodai és iskolai szociális segítők különösen sok segítséget nyújtanak a köznevelési intézményeknek, gyermekeknek, szüleiknek, különösen az online oktatási időszakok alatt, ezzel is elősegítve a jelzőrendszeri tagok együttműködését.
- ✓ A jelzőrendszer tagjai saját hatáskörben fokozottan figyelemmel kísérik a családokat, az abban nevelkedő gyermekeket, probléma észlelése esetén jelzéssel élnek a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- ✓ Krízishelyzetben, azonnali beavatkozást igénylő helyzetekben a jelzőrendszeri tagok haladéktalanul jelzéssel élnek, azonnal reagálnak megkeresésünkre, együttműködnek a probléma megoldása érdekében.
- ✓ A Család-és Gyermekjóléti Központ a járásban működő Család-és Gyermekjóléti Szolgálatok számára szakmai támogatást nyújt, kiemelten kezelve az egyszemélyes szolgálatokat (team megbeszélés, esetmegbeszélés, főként online módon, vagy telefonon).
- ✓ A települési jelzőrendszeri felelős helyi szinten ismeri a jelzőrendszeri tagok elérhetőségeit, kapcsolatot tart a jelzőrendszer tagjaival, törekszik a kölcsönös együttműködés megteremtésére, közvetítő szerepet tölt be, valamint nyomon követi a jelzőrendszeri tagoktól hetente beérkező jelzéseket, így tájékozódik a településen felmerülő problémákról. A beérkezett jelzésekből jelentést készít a járási jelzőrendszeri tanácsadó számára.

A jelzőrendszert jellemző problémák, hiányosságok

- ✓ A koronavírus járvány első hulláma során nehezen körvonalazódott, hogy az online oktatás óráiról hiányzó tanulók távolléte igazolatlan hiányzásnak minősül-e.
- ✓ A vészhelyzet fennállása miatt a szociális, egészségügyi szolgáltatások során csökkent az ügyfelekkel való személyes kontaktusok száma, és ez sok esetben azt eredményezte, hogy a családoknál felmerülő problémák nem kerültek napvilágra, és amikor mégis kiderültek, sokkal nagyobb energiabefektetéssel, mélyrehatóbb munkával sikerült megoldást találnunk. Előfordult, hogy a jelzőrendszeri tagok a másiktól várták a jelzést, annak ellenére, hogy mindenki tudott a problémáról.
- ✓ A jelzőrendszeri tagok egy része továbbra is nehezen vállalja fel a jelzést, írásos formában nem mindig történik meg, inkább csak szóban.
- ✓ A rendőrségtől továbbra sem érkezik tájékoztatás a megelőző pártfogás vagy pártfogás alatt elkövetett újabb bűncselekményről, illetve a családon belüli konfliktusok esetén sem jeleznek, pedig sok esetben gyermekek is tanúi, ha nem is látják, de biztosan hallják a veszekedést, vitatkozást.
- ✓ Az oktatási-nevelési intézmények kevés információval rendelkeznek az adott gyermek, család problémájáról.
- ✓ A köznevelési intézmények aggályosnak találják a nagymértékű hiányzásokat, melyet most a járványhelyzet igazol, de annak hiánya esetén nem tudnák teljesíteni a tanulók a tankötelezettségüket.
- ✓ A visszaérkezett adatlapok alapján nagyobb igény mutatkozik arra, hogy az anyasággal, szülői feladatokkal, gyermeknevelési tanácsokkal kapcsolatos előadások szerveződjenek a városban. A gyermekek szocializáció egyre alacsonyabb szintű és ezt az otthonlét csak még inkább negatív irányba sodorja (okostelefon használat,ingerszegény környezet, stb.).
- ✓ A veszélyhelyzet alatti bezárások a gyermekeket, felnőtteket egyaránt feszültté, ingerlékenyebbé teszi, illetve erősödik a közömbösség, a motiválatlanság, főként a felső tagozatosok és középiskolások körében.

2. 2021. évi intézkedési tervből megvalósult elemek

- ✓ A hatékony együttműködés fejlesztése, a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagok munkakapcsolatának még szorosabbra fűzése. A koronavírus járvány miatt sajnos inkább kismértékű eltávolódás jellemezte a tavaszi időszakot, de a második hullám során, már jobban össze tudunk zárni a jelzőrendszeri tagokkal.
- ✓ Évi egyszeri tájékoztatás intézményenként a veszélyeztetett gyermekek személyéről, számáról.
- ✓ A Szolgálathoz beérkezett jelzésekre minden esetben visszajelzés történt írásban.
- ✓ Az igény szerinti személyes konzultáció, előre meghatározott időpontban a bölcsődékben, óvodákban, iskolákban a bölcsődei kisgyermeknevelőkkel, óvónőkkel, pedagógusokkal a vészhelyzett miatt nem valósult meg teljes mértékben. Inkább a telefonon, írásban történő tájékoztatás volt a preferált.
- ✓ Szükség esetén közös családlátogatást valósítottak meg a pedagógusokkal az óvodai és iskolai szociális segítők a gyermek, család helyzetének alapos megismerése céljából.
- ✓ A nyár folyamán megvalósult a prevenció programok többsége, a már hagyományosnak mondható szabidős programok biztosításával, de néhány rendezvény elmaradt.

- ✓ Szociálisan érzékeny önkéntes fiatalok számára 5 napos kortárssegítő tábort szerveztünk.
- ✓ Az óvodai, iskolai szociális segítő tevékenységet a Járás összes köznevelési intézményében megvalósítottuk.
- ✓ Szociális diagnózis felvételi esetmenedzser alkalmazása folyamatos.

3. 2021. év célkitűzései

- ✓ A hatékony együttműködés fenntartása a pandémia alatt is, a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagok munkakapcsolatának még szorosabbra fűzése, folyamatos információ áramlás megteremtése.
- ✓ Számítástechnikai eszközök eljuttatása az arra rászoruló tanulók részére.
- ✓ Internet hozzáférési lehetőség biztosítása a Szolgálat épületében a megfelelő óvintézkedések betartása mellett.
- ✓ Évi egyszeri tájékoztatás intézményenként a veszélyeztetett gyermekek személyéről, számáról.
- ✓ A Szolgálathoz beérkezett jelzésekre minden esetben visszajelzés biztosítása a hatékony munkavégzés érdekében.
- ✓ Szükség esetén közös családlátogatás a gyermek, család helyzetének alapos megismerése céljából.
- ✓ Prevenációs programok szervezése a már hagyományosnak mondható szabidős programok további biztosításával, amennyiben a kialakult járványhelyzet engedi.
- ✓ Szociálisan érzékeny önkéntes fiatalok toborzása kortárssegítés céljából. Kortárssegítő tábor szervezése, amennyiben a kialakult járványhelyzet engedi.

4. A célok elérése érdekében tervezett lépések

- ✓ A jelzőrendszeri tagoknak bővebb és folyamatos információt nyújtani az ellátott gyermekekről, családok helyzetéről, az ellátás okáról. Szeptemberben az adott intézménybe járó és a Szolgálattal kapcsolatban lévő gyermekek egyeztetése az óvodai és iskolai szociális segítőik által.

Felelős: családsegítők, esetmenedzserek, óvodai és iskolai szociális segítőik

Határidő: folyamatos

- ✓ A lakosság által felajánlott, vagy a városi közintézmények által leselejtezett számítástechnikai eszközök eljuttatása a rászoruló gyermekek, családok számára.

Felelős: családsegítők, esetmenedzserek, óvodai és iskolai szociális segítőik

Határidő: folyamatos

- ✓ Internet hozzáférési lehetőség biztosítása a Szolgálat épületében a megfelelő óvintézkedések betartása mellett.

Felelős: családsegítők, esetmenedzserek, óvodai és iskolai szociális segítőik

Határidő: folyamatos

- ✓ A jelzőrendszeri tagok által javasolt témák alapján szakmaközi megbeszélések tartása évente 6 alkalommal, szükség esetén online formában.

Felelős: jelzőrendszeri tanácsadó, jelzőrendszeri felelős

Határidő: folyamatos

- ✓ A jelzésekre minden esetben visszajelzés biztosítása a jelzést tevőnek.

Felelős: családsegítők, esetmenedzserek

Határidő: folyamatos

- ✓ Igény szerint közös családlátogatás a jelzőrendszeri tagokkal.

Felelős: családsegítők, esetmenedzserek, óvodai és iskolai szociális segítőik

Határidő: folyamatos

- ✓ Prevenációs programok: Amennyiben a járványhelyzet alatt engedélyezik azokat, akkor továbbra is megrendezésre kerülnek az évek óta működő programok, illetve igény szerint szülői értekezleteken, osztályfőnöki órákon tájékoztatást, információt nyújtunk a gyermekvédelem rendszeréről jogokról és kötelezettségekről járási szinten.

Felelős: családsegítők, esetmenedzserek, óvodai és iskolai szociális segítők

Határidő: folyamatos

- ✓ Kortárssegítő tábor szervezése

Megvalósítása a járványhelyzet függvénye.

Felelős: Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai vezetője, jelzőrendszeri tanácsadó

Határidő: 2022. június, vagy július

6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

Békés Város Képviselő-testülete a 265/2003. (XII. 18.) számú határozatával fogadta el Békés Város Bűnmegelőzési Konceptióját. A határozat értelmében évente kerül meghatározásra a koncepció alapján megfogalmazott tárgyévi Bűnmegelőzési Program.

A koncepcióban a gyermek- és ifjúságvédelem területének kiemelt része a prevenció. A DADA (Drog, Alkohol, Dohányzás, Aids) programot a Békési Rendőrkapitányság a helyi Polgárőrséggel közösen végezte.

Továbbra is megfigyelhető - az alkoholfogyasztás mellett - a kábítószer-fogyasztással kapcsolatba hozható bűnelkövetővé válás. Az előző évek tapasztalatai, szakemberek véleményei továbbra is érvényesek, miszerint az áldozatvédelem, áldozattá válás megelőzése mellett továbbra is nagy hangsúlyt szükséges fektetni a drogokkal kapcsolatos bűnelkövetővé válás megakadályozására. 2009-ben újjászerveződött a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, melynek munkáját a Mentálhigiénés Egyesület koordinálja, szervezi kiválóan.

A Békés Város Jegyzője és a Békési Rendőrkapitányság által 2008. áprilisában aláírt együttműködési megállapodás a családon belüli erőszakkal kapcsolatban jött létre. Fontos eleme az együttműködésnek, hogy a családon belüli erőszakkal kapcsolatos információkat mindkét intézmény a lehető leghamarabb eljuttassa a hatáskörrel rendelkező szervhez a megfelelő lépések megtétele érdekében, a lehető leggyorsabb beavatkozás végett.

A bűnmegelőzési program kitér az áldozatvédelmi szociálpolitika területére, ahol az információk átadására és a tájékoztatás szükségességére helyezi a hangsúlyt.

„AZ ISKOLA RENDŐRE” program az általános iskolai oktatásra épül, elősegítve a rendőrség által a gyermekek felé irányuló bűn-és baleset-megelőzési tevékenységet. A kijelölt „iskolarendőr” folyamatosan kapcsolatban áll az oktatási intézmények vezetőivel.

2020. szeptember 01-jétől az ország erre kijelölt köznevelési és szakképzési intézményeiben segíti iskolaőr az intézmény rendjének fenntartását. Az iskolaőr – fegyverhasználati jog nélkül – kényszerítő eszközzel rendelkező, sajátos jogokkal felruházott közfeladatot ellátó személy, aki a rendőrség területi szervénél áll munkaviszonyban. Az iskolaőr biztosítja, hogy a kijelölt oktatási-nevelési intézmény pedagógusai, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottai feladataikat zavartalanul elláthassák. A tanulók vagy az intézmény dolgozóinak biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekményeket megakadályozza, megszakítja, a sérelmükre elkövetett jogellenes cselekményeket megelőzi. Városunkban a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában segíti iskolaőr az intézmény rendjének fenntartását.

A bűnmegelőzés területén megfogalmazott, gyermekeket, városi ifjúságot megcélzó akciók, programok elősegítették a gyermekvédelmi munka hatékonyságát az elmúlt időszakban is. A BVSZSZK által megvalósított nyári táborokban az elmúlt esztendőben is meghívott előadóként

volt vendég a rendőség munkatársa. A program lehetőséget nyújt a gyerekek hiteles tájékoztatására és az interaktív beszélgetésre is.

A szabálysértés és a bűncselekmény elkövetése általában a fiatalkorúakra jellemző, de sajnos a gyermekkoriak körében is előfordul. Bár a kutatások azt mutatják, hogy nem egyértelműen a serdülőkor pszichológiai problémái vezetnek a bűncselekmények elkövetéséhez, mégis meghatározó szerepet játszik a fiatalkori bűnelkövetés kialakulásában, hiszen felerősítheti a fiatalkorúban a negatív környezeti hatásokra (akár családban, akár a baráti társaságban) való érzékenyebb reagálást.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ kiterjedt jelzőrendszeri kapcsolata, illetve az ember és lakosságközeli szolgáltatásai kapcsán a gyermek és fiatalkorúk - anonimitásukat kérve – tájékoztatják a szociális szakembereket a legális illetve dizájner drogok városon belüli előfordulásáról.

Figyelmet érdemel az a megállapítás, hogy az egyszülős családok, illetve több gyermeket nevelő családok gyermekei követnek el szabálysértést és bűncselekményt. A legjellemzőbb elkövetési formák a lopás, a garázdaság, a csoportos garázdaság és a köztisztasági szabálysértések. A fiatalkorúaknál a lopás van jelen legnagyobb számban, melynél az ok feltehetően a vágy és a lehetőségek közti szakadék. Amihez nem tudnak hozzájutni, de vágnak rá, alkalmi lopásokkal szerzik meg, melyek fő színterei az áruházak, a bevásárló központok és az iskola.

2021.		fő
Szabálysértés elkövetése	Gyermekkori	2
	Fiatalkori	8
	Összesen	10
Bűncselekmény elkövetése	Gyermekkori	5
	Fiatalkori	2
	Összesen	7
Összesen		17

7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése

Városunkban több, mint száz civil szervezet működik. Igyekszünk kapcsolatot létesíteni mindazon szervezetekkel, amelyek tevékenysége a gyermekek védelméhez, szabadidejük hasznos eltöltésének előmozdításához segítséget nyújthat.

A Mentálhigiénés Egyesület által működtetett Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkája nagy segítséget nyújt a kábítószer és alkoholfogyasztás visszaszorításában. Ennek érdekében fontos, hogy a szabadidő helyes eltöltésére vonatkozóan a fiatalok által is elfogadott, életkorukhoz és igényeikhez igazodó programok kerüljenek megszervezésre.

2020. június 19-én megnyitotta ajtaját a Connect Ifjúsági Centrum, amely a Kossuth utca 3. szám alatt (az egykori Korona mozi épületének hátsó részében) nyert elhelyezést. A klubként működő világos és tágas helyiségbe elsősorban 13-20 éves fiatalokat várnak drog és alkoholmentes, biztonságos környezetbe, szórakoztató, egyben tartalmas elfoglaltságokat kínálva.

A Connect Ifjúsági Centrumot az Életműhely Alapítvány működteti. Ennek alapítója, Rabatin Balázs a megnyitón nagy számban megjelent érdeklődőknek elmondta, hogy a helyi keresztény közösségek első szóra a kezdeményezés mellé álltak, felkarolták és támogatták azt, hasonlóan a városvezetéshez. Céljuk egyszerre az értékteremtés és a közösségépítés. A mostani tervek szerint lesznek itt tematikus estek, kerekasztal-beszélgetések, előadások a fiatalokat érdeklő témákban, továbbá sportolási lehetőséggel, sokféle játékkal várják a betérőket, sőt segítséget nyújtanak a tanulásban is.

A gyermek- és ifjúságvédelem területén kiemelten fontos a prevenció. A DADA programot a Békési Rendőrkapitánysággal és a helyi Polgárőrséggel közösen folytatni szükséges.

Egy gyermek élete olyan, mint egy papírlap, melyen minden arra járó nyomot hagy. A 2020-as év értékeléseként megállapítható, hogy az önkormányzat a lehetőségeihez mérten mindent megtett a gyermekek jólétének biztosításáért, a törvényes feltételeket betartva igyekezett maximálisan a gyermekek érdekeit szem előtt tartva végezni a hétköznapi nem könnyű, de megtisztelő feladatát.

A gyermekek védelméhez, szabadidejük hasznos eltöltéséhez Békés városában a civil szervezetekkel való együttműködés elengedhetetlen. Fontosnak tartjuk, hogy azokkal a civil szervezetekkel, amelyek tevékenysége kapcsolódik a gyermekek védelméhez, minél szorosabb kapcsolatot tudjunk kialakítani.

Néhány civil szervezet, amely nagyban hozzájárul programjaival, adakozásával a gyermekek védelméhez városunkban: Mentálhigiénés Egyesület, „Más Kép” Egyesület, Szent Lázár Alapítvány és a „Hét krajcár” Egyesület.

A gyermek- és ifjúságvédelemnek fontos eleme a prevenció. Ebben nyújt segítséget a Békési Rendőrkapitányság és a helyi Polgárőrség közös programja a DADA (Drog, Alkohol, Dohányzás, AIDS) a 2020. évben is folyamatosan tartottak előadásokat általános és középiskolás gyermekek számára.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ óriási szerepet vállal az iskolai, védőnői és a kortárs csoportok programjainak létrehozásában, és annak koordinálásában.

Az önkormányzat a lehetőségeihez mérten a 2020-as évben is mindent megtett a gyermekek jólétének biztosításáért, a törvényes feltételeket betartva, gyermekek érdekeit maximálisan figyelembe véve.

„Egy magocska jó helyre ültetve, megfelelően táplálva sudár fává terebélyesedhet, rossz körülmények közt pedig csenevész bokrocska marad.” (Szendi Gábor)

Békés, 2022. május 26.

Tárnok Lászlóné
jegyző